БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 167 (914)
21 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1957 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Қирғизистон ССР жун тайёрлаш ва харид қилиш йиллик планини муддатидан илгари бажарди (1-бет).
Областимизда (1-бет).
УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА (1-бет).
СОВЕТ ҚУРИЛИШИ: **З. Исроилов.** — Муҳим масала юзаки муҳокама қилинди (2-бет).
ПАРТИЯ ТЕМАСИДА: **А. Ткачева.** — Маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан контролни янада кучайтирамиз (2-бет).
Ғўзанинг талабига қараб кеча-кундуз қондириб суғорайлик! У. Жонгитов. — Ғўзани тунда суғориш — муҳим вазифа (3-бет).
БОҒБОНЛАРГА МАСЛАҲАТ: **Х. Аминов.** — Мева кўчатларини ўз вақтида ва сифатли қилиб етиштирайлик (3-бет).
А. Абдуазимов. — Янгиерда мактаб қурилиши нега кечикаётир (3-бет).
Т. Маҳмудов. — Бадиий салонни яхшилаш керак (4-бет).
Демократик Германия Миллий фронти кенгашининг мурожаати (4-бет).
Президент Хо Ши Мининг Руминияда бўлиши (4-бет).
Миср журналистлари делегацияси Тошкентга келди (4-бет).

Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштирайлик

— Ленинградликлар мамлакатимиздаги илғор ғишт терувчилар ва шувоқчиларнинг тажрибаларини ижодий равишда кенг қўлланмоқдалар. Биз Ленинградда уй-жой қурилишидаги янги методларни ўргандик. Бу методлардан бирини олиб, таҳлил қилсак, унинг моҳияти шундан иборатки, масалан, бинони тиклашда ғишт терувчилар билан биргаликда шувоқчилар ҳам кетма-кет иш олиб борадилар. Яъни бинонинг кўтарилаётган деворлари пешма-пеш суваб борилади. Бу усул бинони битказиш суръатини тезлаштиради. Янги методнинг бошқа ҳамма афзалликларидан ташқари, яна бир фойдали томони шундаки, шувоқчилар пардозлаш процессида ғишт терувчиларнинг ишини ҳам назорат қилиб борадилар. Бу эса деворнинг пухта ва силлиқ бўлишини таъминлайди.

Тажриба алмашиш учун Ленинградга бориб келган Тошкент бинокорлари делегациясининг раҳбари техник В. З. Чубаров бинокорлар билан бўлган суҳбатда ленинградликлар қўлланиб келаётган ва ижобий натижалар бераётган бу янги иш методининг моҳиятини тушунтириш билан бирга, уни қурилиш объектларида кенг жорий қилишни тавсия этади.

Социалистик хўжаликнинг қайси бир соҳасида меҳнат унумдорлигини оширишга, ишнинг сифатини яхшилашга, маҳсулотнинг таннархини камайтиришга ёрдам берадиган бирор янгилик яратилса, бирор ташаббус кўрсатилса, у дарҳол оммалашади ва тез кунда бепоён Ватанимизнинг барча томонларига тарқалади.

Горький шаҳри саноат корхоналари меҳнаткашларининг уй-жойларни ўз кучлари, «халқ қурилишлари методи» билан қуриш соҳасидаги ташаббуслари уй-жой қурилишини кенгайтириш, қурилиш муддатларини қисқартириш ва қимматини камайтиришда бениҳоя катта аҳамиятга эга. Горькийликларнинг бу яхши ташаббусини мамлакатимиздаги кўпгина шаҳарларнинг меҳнаткашлари қўллаб-қувватламоқдалар. Сталинград, Харьков, Воронеж, Олмаота, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги корхоналарнинг меҳнаткашлари фойдаланилмаётган материал ва ускуналарни, корхоналарнинг чиқитларини қидириб топмоқдалар ва ўзларига уй-жой қуриш учун бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни ташкил этмоқдалар.

Қурилиш соҳасидаги янгилик ва ижодий ташаббусларни кенг оммалаштириш КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «СССР да уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида»ги тарихий қароридан кейин, айниқса, катта аҳамиятга эга бўлиб қолди. Ленинградлик бинокорлар яратган янги метод Тошкент бинокорлари орасида кенг тарқалмоқда. Ленинградга бориб келган шувоқчи ўртоқ С. Фомин Шумилов шаҳарчасида қурилаётган 4 қаватли уй-жой қурилишида ишлаётган ўз бригада аъзоларига сувашнинг янги методини ўргатмоқда. Карим Ҳакимов, Алексей Никифоров, Турсун Мирзаев ва бошқа ўртоқлар янги усулни қўлланиб, ҳозир нормани муттасил ортиғи билан бажармоқдалар. Бу бригада аъзолари сменада 240 квадрат метр ўрнига 400 квадрат метр деворни сувоқдан чиқармоқдалар.

Саноат корхоналарида, қурилиш объекти ва транспортда, кўмир ва руда ҳавзаларида, колхоз ва совхозларда меҳнатга социалистик муносабатда бўлиш ва ижодий изланиш намуналарини кўрсатаётган рационализатор, ихтирочи ва новаторларнинг сони тобора кўпаймоқда. Ишнинг кўзини билган, мураккаб техникани пухта ўрганиб олган бу илғор кишилар техникани такомиллаштиришда, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришда етакчи бўлиб, халқ хўжалигини ризожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Самарали меҳнат намуналари билан жамият бойлигини яратишда етакчи роль ўйнаётган ишлаб чиқариш илғорларининг сафи қанча кўпайса, уларнинг бой тажрибалари қанча кенг ёйилса, социалистик экономикамиз шунча тез суръатлар билан ривожланади, меҳнаткашларнинг моддий-маданий фаровонлиги тобора тез юксалиб боради. Ишлаб чиқариш новаторларининг ажойиб ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг меҳнат унумдорлигини оширишдаги тажрибаларини бутун чоралар билан кенг оммалаштириш партия, касаба союз ташкилотлари ва хўжалик раҳбарларининг Ватан, халқ олдидаги муқаддас бурчидир. Лекин ҳамма жойда ҳам бу муқаддас бурч ҳалоллик билан бажарилаётир, деб бўлмайди. Бекобод асботруба-цемент заводи кўп вақтдан бери давлат планларини бажармаётир. Технология процессларининг қўпол равишда бузилаётганлиги сабабли брак ва сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамон давом этмоқда. Завод шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида қурувчилардан 5 минг тоннадан ортиқ цемент қарздор бўлиб қолди. Бундай аҳволнинг юз бериш сабабларидан бири шундаки, корхона раҳбарлари (директори ўртоқ П. Ланченко) илғорлар тажрибасини оммалаштиришга жиддий эътибор бермаётирлар. Ваҳоланки ҳамма жойда бўлганидек, ишнинг кўзини билган илғор ишчилар бу корхонада ҳам бор. Айланувчи печь машинисти Мўминов ва сверловшчик Пидопригора ва бошқа ўртоқлар шулар жумласидандир. Улар ҳар қандай шароитда ҳам смена топшириқларини ошиғи билан бажармоқдалар. Завод маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилоти ана шу ўртоқларнинг бой тажрибаларини коллектив ўртасида кенг оммалаштириш тадбирларини кўрмаётирлар.

Завод раҳбарларининг илғорлар тажрибасига бефарқ қарашини яна шундан ҳам кўриш мумкинки, Бекобод цементчиларининг бир группаси прогрессив методларни ўрганиб келиш мақсадида Қувасой цемент заводига бориб келдилар. Лекин қувасойликлардан ўрганилган тажрибани амалга ошириш билан ҳеч ким чинакамига шуғулланмаётир.

Ижодий изланиш намуналарини кўрсатаётган илғор ишчилар, инженер-техник ходимлар — ишлаб чиқариш новаторлари социалистик ишлаб чиқариш замирида бўлган жуда катта резервларни тобора кўпроқ қидириб топиб, ишга солмоқдалар, меҳнат унумдорлигини оширишда зўр активлик кўрсатмоқдалар. Социалистик мусобақа бу активликнинг ёрқин ифодасидир. Партия, касаба союз ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари социалистик мусобақа ўтиб кетадиган кампания эмас, балки миллион-миллион кишиларнинг жонли иши эканлигини, социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришни ва такомиллаштиришни олға сурадиган қудратли куч эканлигини ҳамиша назарда тутишлари керак. Улар ишчилар оммасининг ижодий ташаббуслари... қўллаб-қувватлашлари, рационализатор ва ихтирочиларнинг таклифларини, яратилган ҳар бир янгиликни пухта ўрганишлари, уни фойдали деб топилганда дарҳол ишлаб чиқаришга жорий қилинишига эришишлари лозим.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллик байрами яқинлашиб келмоқда. Партия, касаба союз ташкилотлари байрам олди мусобақасини янада авж олдиришлари, барча воситалар билан илғорлар тажрибасини кенг оммалаштиришлари лозим.

ҚИРҒИЗИСТОН ССР ЖУН ТАЙЁРЛАШ ВА ХАРИД ҚИЛИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРДИ

Қирғизистон ССР колхозчилари, МТС ва совхоз ходимлари ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассислари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашиб, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга эришдилар ҳамда жун тайёрлаш ва харид қилиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Бу йил давлатга 112 минг центнер миқдорида ёки ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 28 минг центнер кўп жун топширилди ва сотилди. Шу билан бирга тайёрланган жуннинг 33 процентини майин ва ярим майин жун ташкил этади.

Республика давлатга тухум топшириш йиллик планини ҳам 113 процент ва эфир-мойли экинлар хомашёси топшириш планини 146 процент бажарди. Давлатга бу маҳсулотни топшириш давом этмоқда.

1957 йилнинг 7 ойи мобайнида республиканинг колхоз ва совхозларида сут етиштириш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 30 процент ортди, давлатга сут топшириш эса 39 процент ортди. Республика колхозлари ва совхозлари шу муддатгача давлатга қўшимча суратда камида 7 минг центнер жун топширадилар.

Областимизда

Олмалиқдаги Олтинтопган комбинати Техника уйида илғор техникани пропаганда қилиш юзасидан самарали ишлар қилинмоқда. **Суратда:** Қурама конининг бир группа рационализаторлари (чапдан) бош инженер ўринбосари **У. Носиров,** механик **М. Меньшиков,** механик **П. Кобельков** ва электрик **В. Калистратов** ўртоқлар рационализаторлар ва ихтирочилар кабинетида янги техникага оид адабиётларни кўздан кечирмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Тошкент Халқ хўжалик кенгашида

19 августда Тошкент иқтисодий-маъмурий райони Халқ хўжалиги кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «СССРда уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан конкрет тадбирлар белгилашга катта эътибор берилди. Халқ хўжалик кенгаши йиғилиши қатнашчилари областимиздаги бир қанча корхоналарда шу пайтгача уй-жой қурилишини кенгайтиришга, қурилиш суръатини оширишга ва бинокорлик материаллари сифатини яхшилашга хизмат қиладиган резервлардан етарлича фойдаланилмаганлигини таъкидладилар. Ҳозирги пайтда уй-жой қурилишини давлат капитал қурилиши йўли билангина эмас, балки горькийликлар методини кенг қўлланиш ҳамда якка тартибда уй-жой қурувчиларга яқиндан ёрдам бериш йўллари билан ҳам кенг ривожлантириш ва шу асосда уй-жой танқислиги масаласини яқин йиллар ичида бартараф қилиш учун ҳамма имкониятлар бор.

Мажлис Тошкент Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналарда яқин уч йил мобайнида 1 миллион 100 минг квадрат метр ҳажмида уй-жой қуришга қарор қилди ва буни муваффақият билан бажаришни таъминлайдиган конкрет тадбирлар белгилади. Жумладан, бир қанча корхоналарда бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган база — ғишт заводи, стандарт деталлар ва дурадгорлик буюмлари ишлаб чиқарувчи цехлар ташкил этилади. Машинасозлик заводлари кўтарма кранлар, бинокорлик механизмлари ва темир буюмлар тайёрлаб беради.

«Ташсельмаш» заводининг директори ўртоқ Оттигашев корхонада силикальцит плиталар ишлаб чиқарувчи цех қурилаётганлиги тўғрисида батафсил ахборот берди. Бу цех 1-сентябргача қуриб битказилади ва 15-сентябргача 10 та уйга етарли блоклар ишлаб чиқарилади. Халқ хўжалик кенгаши «Ташавтомаш» ва «Ташкенткабель» заводларида ҳам мана шундай цехлар қуриш тўғрисида қарор қабул қилди.

Шунингдек, саноат ва қурилишни бошқаришни ташкил этиш масаласи муҳокама қилинган пайтда меҳнаткашлар томонидан киритилган таклифлар асосида бир қанча заводларни бир-бири билан бирлаштириш тўғрисида кенгаш бошқармалари қабул қилган қарор тасдиқланди. Бир-бирига яқин жойлашган, ишлаб чиқариш технологияси ва характери бири-бирига ўхшаш бўлган Тошкентдаги қоғоз фабрикаси, стелька картон фабрикаси ва сортировкалаш-ювиш фабрикалари бирлаштирилиб, улар базасида қоғоз комбинати ташкил этилди. И. В. Сталин номидаги кўн заводи билан пласткож заводи бирлаштирилиб, кўн комбинати тузилди.

Луб ва вино заводларида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қабул қилиш ва уни дастлабки ишлаш масалалари, корхоналарни қишки мавсумга тайёрлаш ва бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Киев иқтисодий-маъмурий райони Халқ хўжалиги кенгаши билан ўзаро социалистик мусобақа шартномасини тузиб келиш мақсадида Киевга бориб келган делегация бошлиғи Тошкент Халқ хўжалик кенгаши Машинасозлик саноати бошқармасининг бошлиғи Ш. О. Хўжаевнинг ахбороти йиғилиш қатнашчилари томонидан зўр қизиқиш билан тингланди. У айтдики, киевликлар тошкентликлар чақириғини қабул қилдилар ва йиллик давлат планини 20 декабргача бажариш мажбуриятини олдилар.

Кенгаш мажлиси ҳар икки иқтисодий-маъмурий районда корхоналараро социалистик мусобақани ташкил этишга, илғор тажрибаларни алмаштиришни кенг йўлга қўйишга қарор қилди.

Шахтада 16 йил

Яқинда Оҳангарон шаҳридаги 9-шахта коллективининг кекса кончи, 16 йилдан бери шахтада ишлаб келаётган ўртоқ Ч. Раховнинг пенсияга чиқишига бағишланган йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари кекса кончини самарали ўтган меҳнат йиллари билан қизғин табрикладилар. Шахтанинг бош инженери Мавашев, касаба союз комитетининг раиси Давидович ва бошқа шахтёрлар сўзга чиқиб, Раховнинг меҳнат фаолиятидаги ижобий фактлар тўғрисида фахр билан гапирдилар ва унга узоқ умр ҳамда сиҳат-саломатлик тиладилар. Йиғилишда кекса кончига шахта коллективи номидан тўн кийгизилди.

Кекса кончи 16 йил ичида ҳаммаси бўлиб 40 минг тоннадан кўпроқ ёқилғи қазиб чиқарди ва ўнларча ёшни тарбиялаб, уларда шахтёрлик касбига нисбатан ҳурмат ва қизиқиш уйғотди. Ўз халқи ва Ватанига астойдил хизмат қилган ўртоқ Раховга давлат томонидан умрбод, ҳар ойига 1200 сўм миқдорида пенсия тайинланди.

М. МИРҲАМИДОВ.

Район маркази обод бўлмоқда

Яқиндагина Бўка районининг марказида туғруқхона, ғишт заводи, 6 хонали коммунал уйи битказилиб, ишга туширилган эди. Орадан кўп вақт ўтмай, яна икки хонали китоб магазини, ёшлар учун ёзги танца майдони битказилди. Ҳозир китоб магазини янги хилдаги сиёсий, бадиий ва қишлоқ хўжалигига оид китоб ҳамда плакатлар билан бойитилди. Магазин ўқувчиларга дарсликлар етказиб беришда катта хизмат кўрсатмоқда. Район маданият бўлими танца майдонида ёшларга танца маданиятини ўргатиш тўгарагини ташкил қилиш тадбирларини кўраяпти.

20 километр масофадаги Бўка-Алимкент йўл қурилиши бултур кузда бошланган бўлиб, ҳозир асфальтланмоқда. Шунингдек, район марказидан 2-МТС зонасигача бўлган 12 километр масофадаги йўлни қуриш ишлари ҳам бошланиб, ҳозир тупроқ ишлари тамомланмоқда. Бу иккала йўл ҳам 1957 йилнинг кузида тўлиқ ишга туширилади.

Район марказида яна битта 6 хонали уй-жой биноси барпо этилмоқда. Район меҳнаткашлари юзлаб участкалар қурмоқдалар. Яқин кунлар ичида водопровод қуриш ишлари ва Фарҳод ГЭС линиясидан район марказига сим тортиб, электр қуввати олиш каби ишларнинг бажарилиши район маркази қиёфасини янада ўзгартириб юборади.

Д. ЭРГАШЕВ.

Далада савдо

Оржоникидзе районидаги Киров сельпосининг ходимлари пахтакорларга савдо хизматини яхшилаш мақсадида 4 та кўчма савдо дўкони ташкил қилишди. Кўчма дўконлар бригадаларнинг дала шийпонларида тез-тез бўлиб турадилар. Дўконлар зарур саноат моллари, хўжалик товарлари билан етарли миқдорда таъминланган.

Пахтакорларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилаб, ярим йиллик топшириқни ошириб бажарган Киров сельпосига район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди.

Ю. МАҲКАМОВ.

40 ЦЕНТНЕР УЧУН

Ҳар гектаридан 40 центнердан пахта йиғиб олинадиган даланинг расмини кўриб турибсиз. Бу, бригаданинг ҳамма ери эмас, бригаданинг пахта майдони 91 гектар. Шу 91 гектар ернинг ҳар гектарида ўртача 80-90 минг тупдан ғўза ўстирилаяпти. Ўз қадрдон даласига хурсандчилик билан қараб турган бригада бошлиғи **(чапдаги расм)** Султон Мирзаалиев: «Сўзимиз қатъий, Октябргача гектаридан 40 центнердан албатта бўлади», деб ишонч билан айтди. У, бу сўзларни шу вақтгача қилинган меҳнат натижасига, ҳозирда ҳам колхозчи, механизаторларнинг курашига қараб, ишониб айтди.

Бригадирнинг бу сўзларига далани айланганингиздан кейин яна бир марта қаноат ҳосил қиласиз. Қаторларда юрганда кўсаклар иликка урилади, айрим ғўзалар ҳосили кўплигидан майишиб қолибди.

Бригада бошлиғи Султон Мирзаалиев поёнсиз пахтазорга ишора қилар экан, бу йил шу даражада ҳосил етиштириш йўлида бўлиб ўтган қийинчиликларни меҳнатсевар колхозчилар ҳамда универсалчиларнинг зўр бардош, фидокорона меҳнат билан енганликларини бирма-бир сўзлаб берди.

— Баҳор қуруқ келди, қўрқмадик, даладан кетмай ишладик. Бир томчи сувни ҳам бекорга оқизмадик. Қанча сув келса, шуни сира нобуд қилмай далага, ғўза қаторларига тарадик. Давлатдан берилган минерал ўғитга қараб турмадик. Қаердан қанча маҳаллий ўғит топсак, шуни келтириб ғўзага солдик. Ахир гектаридан 40 центнердан пахта беришнинг осон эмаслигини каттадан-кичик яхши биларди-да: Мана август ўтаяпти, июлда қандай ишлаган бўлсак, шу кунларда ҳам ҳаракатимиз зўр. Нимаики қилиб бўлса ҳам кўсакни кўпайтириш-у, уни эрта етилтириш ҳаракатидамиз.

Қайси куни гаплашиб қолдик, бултур августнинг охирларида теримга тушган эканмиз. Бу йил бунақа бўлмайди. Шунча ҳаракат қилдик, мўлжалдаги ҳосилни етиштирдик-у, лекин унинг пишиши бироз кечикаяпди. Сентябрнинг 4—5 ларида теримга тушсак деб ўйлаб турибмиз. Ҳаракатни кучайтириб бултур сентябрда қанча пахта берган бўлсак, бу йилги сентябрда ҳам шунча процент пахта бера оламиз. Бирёқдан ғўза парваришини давом эттираяпмиз, шу билан бирга йиғим-теримга тайёргарликни ҳам унутганимиз йўқ. Хирмонимиз, қоп-қанорларимиз, тош-торозимизни шайлаб турибмиз.

Юқори Чирчиқ районидаги Андреев номли колхозда Султон Мирзаалиев раҳбарлик қилаётган бригада сингари пешқадам бригадалар кўп. Нурмамат Имомов бошлиқ бригада аъзолари шу бригада билан мусобақадош. Уларнинг пахта майдони ҳам, олган мажбурияти ҳам Мирзаалиев бригадасидан кўп. Шунга қараб ҳаракатни ҳам кучайтирмоқдалар. Ўртоқ Имомов бошлиқ бригада ғўзалари 7 марта чопиқ, 7 марта культивация қилинди. Қайси даладаги ғўза қанча ўғит талаб қилган бўлса, ўша ерга шунча ўғит солинди. Бир туп ғўза ҳам чанқаб қолмади. Бригада аъзолари 99 гектар ернинг ҳар гектаридан 41 цетнердан ҳосил етиштириш учун августда ҳам белни маҳкам боғлаб меҳнат қилмоқдалар.

—Бу мусобақадош бригадалар, — дейди колхоз раиси ўртоқ Талаббоев,— ўтан йили ҳам мўл ҳосил етиштирган эдилар. Бу йилги мажбуриятларини ҳам бажаришларига ишонамиз.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Илғорлар сафи кенгаймоқда

Тошкент резина буюмлари ишлаб чиқарувчи завод коллективи шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари ўртасида бошланган социалистик мусобақада ғолиб чиқиш учун ҳар қачонгидан ҳам унумли меҳнат қилаётир. Корхонада етти ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари 101,5 процент қилиб бажарилди.

Мусобақада олдинда бораётган ўртоқ Саидбоев бошчилик қилаётган цех ишчилари июль ойи топшириғини 135 процентга етказиб бажардилар. Меҳнат тўғри ташкил қилинган бу цехда смена топшириқларини доим ортиғи билан бажарувчилар сони кун сайин ошмоқда. Илғор ишчилардан Зуфарова, Тошмуҳамедова, Абдуллаев каби ўртоқлар нормани 180-200 процентга етказиб бажармоқдалар.

Завод коллективи ишлаб чиқаришдаги барча имкониятлардан кенг фойдаланғани туфайли ўтган вақт мобайнида меҳнат унумдорлиги 8,5 процент ошди ва 109,6 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Меҳнаткашларнинг талабини тўлароқ қондириш мақсадида завод коллективи маҳсулот турларини кўпайтирмоқда. Жумладан, плашч тикиладиган газлама, турли хил камарлар тайёрлаш ўзлаштирилди. Шунингдек уй-рўзғор буюмлари, чунончи, карзинка, дастурхон, суюқлик сақлаш учун турли ўлчовдаги синмайдиган идишлар ва бошқа қулай буюмлар ишлаб чиқаришга тайёргарлик қурилмоқда.

З. АХТЯМОВА.

Жамғарма тўплаш кўпаймоқда

Оҳангарондаги 9-шахта коллективи меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва устама харажатларни имкони борича озайтириш йўли билан жамғарма тўплашни кўпайтириш учун самарали кураш олиб бормоқда.

Ҳар бир участка ва бригадада меҳнатни тўғри ташкил этиш, машина ва механизмлар қувватидан тўла ва унумли фойдаланиш, материалларни тежаб-тергаб сарфлаш учун кураш яхши йўлга қўйилган. Бу масалага корхона партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳам катта эътибор берадилар. Шунинг учун ҳам йиллик жамғарма тўплаш плани 6 ойдаёқ бажарилди. Шу кунгача пландан ташқари 100 минг сўмга яқин жамғарма тўпланди. Бу ишда биринчи ва иккинчи участка коллективлари зўр ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. 1-участканинг ўзида йил бошидан бери 200 минг сўмликка яқин жамғарма тўплашга муваффақ бўлинди.

Пландан ташқари тўпланган жамғарманинг 30 процентини уй-жой қурилишига сарфлаш тўғрисида янги қарор чиққанидан бери жамғарма тўплаш учун кураш тобора қизғин тус олмоқда.

М. МИРСОБИРОВ.

„Ўзбек совет бадиий адабиёти 40 йил ичида“

Тошкентдаги Навоий номли давлат халқ кутубхонасида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги олдидан «Ўзбек совет бадиий адабиёти 40 йил ичида» темасида 3 бўлимдан иборат виставка ташкил қилинди.

Проза бўлимида атоқли ёзувчилар Садриддин Айний, Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳорнинг асарлари кўзга ташланади. Бу ерда «Қуллар», «Дохунда», «Навоий», «Қутлуғ қон», «Қўшчинор чироқлари» каби романларнинг турли йилларда нашр этилган нусхаларини кўриш мумкин. Поэзия бўлимида 50 дан ортиқ китоб бор. Шеърлар тўпламидан иборат бўлган бу китоблар Ғафур Ғулом, Собир Абдулла, Уйғун, Ҳамид Ғулом сингари шоирларга тегишлидир. Бу бўлимда республикамизда етишиб чиқаётган ёш шоирларнинг шеърий китобларига ҳам ўрин берилган. Ёзувчи Уйғуннинг «Пьесалар» тўплами билан бошланган драматургия бўлимидаги адабиётлар ўзбек драматургияси эришган ютуқлардан гувоҳлик беради.

Шунингдек, виставкада саҳналаштирилган спектакллар тўғрисида ёзилган тақризлар ҳам бор.

Кутубхонага келувчилар виставка материалларини эътибор бериб, томоша қилмоқдалар.

А. АЛИЕВ.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Муҳим масала юзаки муҳокама қилинди

Яқинда Оҳангарон шаҳар Советининг бешинчи чақириқ IV сессияси бўлиб ўтди. Сессияда шаҳар Советининг раиси ўртоқ Лисин «Оҳангарон шаҳрида уй-жой қурилишининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди. Докладчи шаҳар аҳолисининг йил сайин тез суръатлар билан ўсиб бораётганлиги, шаҳар хўжалигининг тинмай юксалаётганлиги муносабати билан аҳолининг яшаш учун қулай уй-жойларга бўлган талаби тобора ўсаётганлиги тўғрисида гапирди, Уй-жойларни фойдаланишга топшириш давлат плани ўтган йили ҳам бажарилмай қолган эди. Бу йил ҳам аҳвол яхши эмас. Шаҳар бўйича давлат йўли билан уй-жойларни фойдаланишга топшириш 7 ойлик плани бажарилмади. Айниқса якка тартибда уй-жой қуриш ёмон аҳволда. Шахсий уй қурувчиларга шаҳар Совети ижроия комитети ҳам, мазкур ходимлар ишлаётган корхона ёки муассаса ҳам жуда кам ёрдам беради. «Узбекуголь» комбинати, «Узбекшахтострой» тресты, еросты газ станцияси сингари йирик корхоналарда меҳнаткашларнинг энг зарур эҳтиёжларини қондириш тўғрисида етарлича ғамхўрлик қилинмаётир. Шунингдек, ўртоқ Лисин якка тартибда уй қурмоқчи бўлганлар ер участкаси олиш тўғрисидаги ҳужжатларни расмийлаштириш учун жуда кўп сарсон бўлаётганликларини, уй-жой қурувчиларга ажратилган ссудаларнинг бешдан бир қисми ҳам фойдаланилмай қолаётганлигини эътироф қилди.

Шу тарздаги узундан-узоқ умумий гаплардан, айрим ташкилотларнинг раҳбарлари адресига айтилган беозоргина танқиддан кейин ўртоқ Лисин: «Бизлар ҳам ишда бурилиш ясайлик; шубҳа йўқки, шаҳар меҳнаткашлари яқин йиллар ичида уй-жой танқислигини тугатадилар»,— деб докладга якун ясади.

Депутатлар, ўртоқ Лисин бизларнинг шаҳарда уй-жой қурилишини кенгайтиришга қандай ёрдам бераётганлигимиз тўғрисида, бу хусусда қайси депутат қандай ишлаётганлиги ҳақида батафсил тўхталса керак, деб кутган эдилар. Аммо докладда биронта депутатнинг бу масала юзасидан қилаётган иши ҳақида тўла гап бўлмади. Коммунистларга хос ўз-ўзини танқид, йўл қўйилган хато ва камчиликларни рўй-рост тан олиш ҳам бўлмади.

Ваҳоланки, давлат йўли билан уй-жой қурилиши планларининг барбод бўлаётганида, якка тартибда уй-жой қурувчилар ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигида, улар ёрдам сўраганда ҳам уларга нисбатан бюрократларча муносабатда бўлишларда, ер участкасини ажратиб бериш, ҳужжатларни расмийлаштириш, ссуда бериш ишларида шаҳар ижроия комитети бўлимларининг мутлақо нотўғри йўл тутаётганлигида биринчи навбатда, шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети раҳбарлари айбдордир. Шунча хато ва камчиликларга йўл қўйилган бўлса-ю, шаҳар Советининг раиси буларнинг бош сабабчиси сифатида ўз айбини очиқ бўйнига олмаса, киши таажжубланмайдими?!

Яна шу нарса кишини ажаблантирадики, сессияда сўзга чиққан ўртоқларнинг кўпчилиги ўз корхоналарида уй-жой қурилишининг қандай бораётганлиги ҳақидаги баъзи рақамларни айтиб, бу соҳадаги камчиликлар тўғрисида наридан-бери сўзлаб, бошқаларни танқид қилишга зўр бердилар. Кўп ишда ўзи ҳам фаолиятсизлик кўрсатаётганлигини эътироф қилмай, ишни яхшилашга қаратилган фойдали таклифлар киритмай, нуқул танқидбозлик билан кифояланган кишилар гапининг таъсири бўлармиди? Депутатлардан шаҳар саноат комбинатининг директори Г. Некрасов, марказий электростанция ходими П. Таганов, шаҳар архитектори М. Тарнапольская, «Узбекуголь» комбинати бошлиғининг ўринбосари А. Лихачев ўртоқларнинг гаплари шундай характерда бўлди. Ўртоқ Некрасов ўзи раҳбарлик қилаётган корхонада маҳаллий бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш, маҳсулот хилини кўпайтириш учун нима иш қилаётганлиги ва бу тўсиқларни бартараф қилишда раҳбар ва депутат сифатида ўзи қандай иш олиб бораётганлиги ҳақида гапириш ўрнига, «бизнинг корхонада шаҳардаги қурилишлар эҳтиёжини қондира оладиган миқдорда оҳак ишлаб чиқарилиши мумкин, аммо тайёрланган оҳакни кимга сотишни билмаймиз, шаҳарда оҳак сотадиган ташкилот йўқ» дейиш билан кифояланди. Агар ўртоқ Некрасов астойдил киришса, аллақачон бир эмас, бир неча оҳак дўкони очиш мумкин эди.

Депутат Тарнапольская шаҳарни ва ишчилар посёлкаларини ободонлаштириш, жумладан йўл қурилишини кенгайтириш, водопровод ўтказиш, электрлаштириш иши жуда қониқарсиз эканлиги тўғрисида қизишиб гапирди-ю, лекин бу ишларни яхшилаш учун шаҳар архитектори сифатида ўзи қандай ҳисса қўшаётганлиги ҳақида лом-мим демади.

Шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ А. Батигинни айтмайсизми. У ҳам шаҳарда уй-жой қурилиши масаласига кам эътибор берилаётганлиги, янги уйлар қурилаётган жойларни ободонлаштиришга шаҳар ижроия комитети эътибор бермаётганлиги, горькийликлар методи асосида уй-жой қуриш шаҳарда ҳали деярлик бошланмаганлиги тўғрисида гапириб, бу ишларда ўзи ҳам айбдор эканлигини айтишга ботина олмади.

Шаҳар ижроия комитети адресига бир қанча танқидлар бўлди. Шунга қарамай, ўртоқ Лисин охирги сўзида қилинган танқидларни, ишда йўл қўйилган камчиликларни тан олмади.

Шундай қилиб, шаҳар Советининг бу галги сессияси соғлом танқид ва ўз-ўзини танқид шиори остида ўтмади.

Шаҳар аҳолисини етарлича уй-жойлар билан таъминлаш учун яна 138 минг квадрат метрга яқин уй-жой қуриш керак. Ўтган бир ярим йил мобайнида Катта Оҳангарон шаҳрида якка тартибда уй-жой қуриш учун 700 та ер участкаси ажратиб берилган бўлса, бундан 280 тасигина битди, қолганини тез битказиш учун шаҳар Совети ҳам, «Узбекшахтострой» тресты ҳам амалий ёрдам кўрсатаётгани йўқ.

Сессияда мана шу масалалар марказий ўринда туриши керак эди. Афсуски шундай бўлмади. Оҳангарон шаҳар Совети ва ижроия комитети ўз ишида кескин бурилиш ясаши—ишга фойдаси кам бўладиган танқидбозликдан воз кечиб, шу кунда асосий масала бўлиб турган уй-жой қурилишини ҳамма чоралар билан ривожлантириш учун астойдил киришиши ва бу ишга барча депутатларни сафарбар этиши зарур.

З. ИСРОИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Пойтахтимиздаги Ленин районининг саноат комбинатида йиллик планни Октябрь байрамигача бажариш учун кураш кун сайин кучайтирилмоқда. **Суратда:** кундалик топшириқни мудом 170—180 процентдан бажариб келаётган илғор картон қирқувчи **Ҳошим Алимов** иш устида.

Э. Погорельченко фотоси, (УзТАГ фотохроникаси).

Янги китоблар

Узбекистон ССР Ўқув-педагогика давлат нашриёти қуйидаги дарсликларни нашр этди:

«Ватан адабиёти». (Ўрта мактабнинг 5-синфи учун хрестоматия). 182 бет, тиражи 100.000, баҳоси 2 сўм 45 тийин.

А. МАЪРУФОВ, Ғ. АБДУРАҲМОНОВ — **«Ўзбек тилидан қўлланма».** (Ўрта мактабларнинг юқори синфлари учун). 174 бет, тиражи 80.000, баҳоси 2 сўм 35 тийин.

Т. АШРАПОВА, Н. АРХАНГЕЛЬСКИЙ, С. ШАРАФИДДИНОВ — **«Ўқиш китоби».** (Бошланғич мактабларнинг учинчи синфи учун). 335 бет, тиражи 120.000, баҳоси 2 сўм 70 тийин.

«Адабиёт хрестоматияси». (Ўрта мактабларнинг VIII синфлари учун, тузувчилари Ш. Абдуллаева, Н. Маллаев, Р. Шаропов). 293 бет, тиражи 80.000, баҳоси 3 сўм 50 тийин.

Ю. И. ГОДЛИННИК ва М. Д. КУЗНЕЦ — **«Инглиз тили дарслиги».** (Етти йиллик ва ўрта мактабларнинг 6-синфи учун, иккинчи ўқув йили). 127 бет, тиражи 20.000, баҳоси 1 сўм 70 тийин.

«СССР тарихи». (Ўрта мактабларнинг 10-синфи учун дарслик, академик А. М. Панкратова таҳрири остида). 313 бет, тиражи 40.000, баҳоси 5 сўм 95 тийин.

ДЕПУТАТЛАР УЧУН ЯНГИ ХОНАЛАР

Яқинда область ижроия комитети ҳузурида депутатлар хонаси ташкил қилинди. Хона кўркам қилиб безатилган. Унда ҳар хил адабиётлар бор. Марказий, республика ва область газеталарининг кундалик сони келиб туради. Депутатлар хонасида доимий комиссия аъзоларининг йиғилишлари бўлиб туради. Депутатлар сайловчиларни қабул қиладилар. Бу ерда депутатлар учун совет қурилишига доир темаларда докладлар ҳам уюштирилмоқда.

Бундай депутатлар хонаси Киров район Советида ҳам ташкил қилинди.

Халқ хўжалик кенгашига бизнинг талабларимиз

Таъминот масаласи ҳар бир хўжалик ташкилоти учун, айниқса йирик корхоналарнинг бир меёрда ишлаши учун ҳал қилувчи факторлардан биридир. Мен таъминот соҳасида ишлаб келаётганлигим учун саноатни бошқариш янгича ташкил этилганидан буён Тошкент Халқ хўжалиги кенгашида корхоналарни зарур хомашё ва материаллар билан ўз вақтида таъминлашга эришиш юзасидан қандай ишлар қилинаётганлиги хусусида тўхталиб ўтмоқчиман.

Саноатга территориал усулда раҳбарлик қилишга ўтиш бу соҳада ҳам жуда катта қулайлик туғдирди. Бу структуранинг энг қулай томонларидан бири шунда эканки, мазкур иқтисодий-маъмурий район территориясида жойлашган корхоналарнинг фаолиятини бир-бирига уйғунлаштириб туриш, бирида йўғини иккинчисидан олиш, иккинчисида ортиқчасини учинчисига бериб туриш имконияти яратилди. Бу эса ҳамма корхонанинг нормал ишлашига эришиш, давлат томонидан берилган топшириқни деярлик ҳамма кўрсаткичлар бўйича бажаришга муваффақ бўлиш учун қулай шароитлар туғдираётир. Буни биз ўз практикамизда ҳам сезиб турибмиз.

Қандай принципиал масала бўлса, уни ҳал қилиш учун Халқ хўжалиги кенгаши бошқармасига борамиз ва ўша ерда ҳал қилиб келамиз.

Кенгашнинг кўп соҳалар бўйича бошқармалари ва бўлимлари умуман олганда ёмон ишламаётирлар.

Бироқ кенгашнинг айрим бошқармалари, айниқса таъминот ва реализация бошқармаси фаолиятида ҳали тўла равишда қатъият ва оперативчилик етишмаётир. Бошқарма раҳбарлари мавжуд ресурслардан тўла ва унумли фойдаланиш юзасидан жойларда қандай ишлар қилинаётганлиги, қайси корхонада қандай хомашё ёки материал етишмаслиги ё ортиқчалиги сингари масалалар билан етарли даражада қизиқмаётирлар. Баъзан зарур талаб билан борганимизда ҳам бошқармадан конкрет ёрдам ололмаётирмиз.

Масалан, яқинда бизга идиш ясаш учун 20 тонна тунука зарур бўлиб қолди. Буни Бекободдаги В. И. Ленин номидаги металлургия заводидан олиб беришни сўраб, биз кенгашнинг таъминот ва реализация бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Алиевга мурожаат қилдик. Лекин ўртоқ Алиев бизга ёрдам бермади. Ишлаб чиқаришда узилиш пайдо бўлиб қолишнинг олдини олиш мақсадида металлургия заводининг директори билан бевосита гаплашиб келиш учун бир кишини комбинатдан командировка қилишга мажбур бўлдик. Бу масала бошқарманинг ўзида ҳал этилганда, комбинат учун жуда катта ёрдам қилинган бўларди, давлат манфаати ҳам биздан шуни талаб қилади.

Саноатни бошқаришнинг янги формасига ўтилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Шунинг учун Халқ хўжалиги кенгаши аппаратида ишлаётган ходимлар фаолиятида айрим камчиликларга йўл қўйилиши турган гап. Аммо камчиликда ҳам, камчилик бор! Кўра-билатуриб камчиликка йўл қўйиш ярамайди, албатта.

Халқ хўжалиги кенгаши бошқармалари фаолиятини янада яхшилашнинг бирдан-бир қулай йўли Кенгаш қарамоғидаги корхоналар экономикаси ва характерини яқиндан, чуқур ва атрофлича ўрганишдир. Лекин шуни айтиш керакки, ҳозирча кенгаш бошқармаларида бу соҳада жиддийроқ бир иш қилинганича йўқ. Комбинатда айни вақтда корхона учун зарур бўлмаган ва ортиқча нарсалар ҳам бор. Биз уларнинг кимга кераклигини билмаймиз. Кенгашдаги ўртоқлар буларни кўриб, шу нарсаларга эҳтиёжи зўр корхоналарга олиб берсалар бўлади. Шундай резервлар деярлик кўпчилик корхоналарда топилади, уларни асосан жойларга бориб кўриб аниқлаш мумкин.

Бундан ташқари, корхоналарга бориш ишлаб чиқаришга доир бир қанча масалаларни ўша ернинг ўзида оператив ҳал этиш, корхонани янада ривожлантиришнинг қулай йўлларини белгилаб олишда катта роль ўйнайди. Шунинг учун биз бошқарма ходимларининг корхоналарга тез-тез келиб туришларини сўраймиз. Шунингдек, биз Халқ хўжалик кенгаши ўз қарамоғидаги корхоналар раҳбарларининг йиғилишини чақирса, яхши бўлар эди деб ҳисоблаймиз. Бу йиғилишда, жумладан таъминот масалаларини тартибга солиш ва яхши йўлга қўйиш юзасидан кўпчилик фикрини билиб олиш ва хўжалик раҳбарлари ўртасида ўзаро алоқани мустаҳкамлаш мумкин бўлади.

Д. ШЧЕРБАКОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинати директорининг ўринбосари.

Тошкентдаги геофизика обсерваторияси ходимлари геофизика йили муносабати билан атмосферанинг турли қалинликларида ҳар хил шароитда содир бўладиган электр ўзгаришларини кузатиш юзасидан бир қанча ишлар қилмоқдалар. **Суратда:** обсерваториянинг кекса ходими инженер **З. В. Козик** электрограф асбоби ёрдами билан атмосферадаги электр элементларини ҳисобга олмоқда.

В. Салов фотоси.

Студентларнинг ишлаб чиқариш практикаси

✦ Тошкентдаги молия-иқтисод институти ҳисоблаш факультетининг III курс студентларидан 70 киши Тошкент областининг колхоз ва совхозларида ўтказилган ишлаб чиқариш практикасидан яқинда қайтиб келди. Практика давомида студентлар институтда олган назарий билимларини мустаҳкамладилар. Улар қишлоқ хўжалигида йиллик ишлаб чиқариш планларини тузиш, йиллик ҳисобот тузиш, меҳнат кунини белгилаш ва унга ҳақ тўлаш, баланс чиқариш каби ишларни ўргандилар.

Студентлардан Р. Собиров, Х. Эргашев, С. Ёқубов, Т. Хамраева, О. Исломова, С. Эшимовлар практика давомида колхоз ва совхоз бухгалтерларига яқиндан ёрдам бериш билан бирга, назарий билимни бирмунча пухта эгаллаётганликларини кўрсатдилар.

Р. ОТАБЕКОВ.

* * *

✦ Тошкент қишлоқ хўжалик институти агрономия факультетининг III курс студентлари ўқув-ишлаб чиқариш практикасини Бўка районидаги «Кўкорол» совхози далаларида ўтказдилар.

Практикантларга ўсимликшунослик кафедрасининг ассистенти Хайдар Йўлдошев раҳбарлик қилди.

Студентлар практика давомида ўзларининг назарий билимларини янада мустаҳкамладилар ва шу билан бирликда совхоз ишчиларига маккажўхори ва ғўзани парвариш қилишда яқиндан ёрдам бердилар.

Студентларнинг кучи билан 120 гектар ердаги гибридли маккажўхори уч марта чеканка қилинди. Бундан ташқари, студентлар совхознинг 250 гектар майдондаги ғўзасини бегона ўтлардан тозалаб бердилар.

Совхоз ишчилари студентларнинг амалий ёрдамидан беҳад миннатдор бўлдилар.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

Уй-жой қурилишига эътибор кучайтирилсин

Мирзачўл район Советининг 35 депутати, қишлоқ Советларининг 200 га яқин депутати яқинда ўз сайловчиларига ҳисоб берди.

Район Советининг депутатларидан Муҳамедшин, Худойқулов, Меҳнатобод қишлоқ Советининг депутати Бўронов ўртоқлар Хрушчев номли, Мичурин номли, Сталин номли колхозларда сайловчилар билан учрашиб, наказларнинг бажарилиши ҳақида ҳисоб бердилар. Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловдан бери районда анча ишлар қилинди. Сталин номли колхозда, «Мирзачўл» совхозида меҳнаткашлар учун кўп миқдорда уй-жой бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Колхозларни электрлаштириш соҳасида ҳам катта ишлар қилинмоқда.

Қишлоқларни радиолаштириш тез суръат билан олиб борилаётир. Шверник номли колхозда 200 точкали радиоузел қурилиб, ишга туширилди. «Коммуна» ва «8 Март» колхозлари радиолаштирилмоқда. Янги мактаб, маданий-маиший бинолар қад кўтараётир.

Мирзачўл — Меҳнатобод, «Октябрь» — Хрушчев номли колхозлар ўртасидаги йўл тузатилмоқда.

Лекин шуни айтиш керакки, ҳали районда сайловчилар наказини бажариш соҳасида анчагина камчиликлар бор. Айниқса уй-жой қурилиши соҳасида сайловчиларнинг берган наказлари тўла бажарилмаган. Район ижроия комитети доимий комиссияларнинг иши устидан етарли назорат қилиб турмаётгани сабабли айрим депутатлар қурилиш ишларига эътибор бермай қўйганлар.

Хрушчев номли колхозда сайловчилар депутат Муҳамедшиннинг уй-жой қурилишига аҳамият бермай қўйганлигини алоҳида кўрсатиб ўтдилар. Колхозда уй-жой қуриш ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Бу йил колхозда 40 уй қурилиб, фойдаланишга топширилиши планлаштирилган эди. Шунга қарамай, ҳалигача бу соҳада ҳеч иш қилинмаган. Қурилиш материаллари келтирилмаган.

Сайловчилар сўзига қараганда, район ижроия комитети уй-жой қурилишига доир масалаларни ўз йиғилишларида тез-тез муҳокама қилиб турмайди. Шу сабабдан ҳам колхозларда уй-жой қуриш графиги бажарилмаётир. «Коммуна» колхозида 45 уй қурилиши керак эди. Қурилиш материаллари етишмаслиги, ишчи кучи кам бўлганлиги сабабли энди 5 уйнинг девори тикланган, холос.

Сайловчилар депутатларнинг жамоат ишида актив қатнашиб, қурилиш ишларини тезлаштириши, мактаблар ремонтини сифатли ўтказиши, аҳолига медицина хизматини яхшилаши юзасидан конкрет наказлар беришди.

Т. РЎЗИБОЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„ЖУМБОҚ“

«Тошкент ҳақиқати» газетасида юқоридаги сарлавҳа билан материал босилиб, унда Юнус Ражабийнинг «Ўзбек халқ музикаси» тўпламидаги айрим камчиликлар танқид қилинган эди.

Ўзбекистон ССР Давлат Бадиий Адабиёт нашриётининг директори ўртоқ Охундийнинг редакциямизга хабар қилишича газета материали нашриётнинг санъат бўлими ходимлари ўртасида муҳокама қилинган ва унда келтирилган фактлар тўғри деб топилган.

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти босиб чиқарган «Ўзбек халқ музикаси» тўпламининг биринчи томида шоир Хабибий «Муборак» қўшиқ текстини Муқимий ёзиб қолдирган шеърга айнан ўхшагани ва бошқа камчиликлар борлиги аниқланган. Бадиий адабиёт нашриёти «Ўзбек халқ музикаси» тўпламининг кейинги томларини чиқаришда шу каби хатоларга йўл қўймаслик учун барча тадбирларни кўрган.

ПАРТИЯ ТЕМАСИДА

Маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан контролни янада кучайтирамиз

Тошкент каноп фабрикасининг маҳсулотидан асосан пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш вақтида ишлатиладиган қоп-қанорлар тайёрланади. Ҳозир фабрика коллективи олдига Ўзбекистон ва бошқа пахта етиштирувчи республикалар учун канопдан тўқиладиган тара газламаларини тобора кўпроқ етказиб бериш вазифаси қўйилмоқда.

Фабрика партия ташкилоти коллектив олдига қўйилган ана шу вазифанинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун барча зарур чораларни кўраётир. У, цех ва бригадалар ўртасида ойлик ва йиллик планларни, ишчилар ўртасида смена нормаларини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кун сайин кенг ташкил этаётир. Умум фабрика миқёсида, шунингдек айрим цех ва бригадаларда олиб борилаётган ташкилий ҳамда оммавий-сиёсий ишлар ҳам ана шу мақсадни кўзлаб амалга оширилмоқда. Шу туфайли фабрикада давлат планлари йил сайин ошириб бажарилаётир. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ҳажми ошиб, унинг таннархи камаймоқда ва сифати яхшиланмоқда.

Фабрика ўтган йили Бутуниттифоқ миқёсидаги социалистик мусобақада учинчи ўринни эгаллади ва мукофот олди. Ишчилар ва хизматчилар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, йиллик планни 28 октябргача бажариш, йил охиригача мамлакатга пландагидан ташқари уч миллион сўмлик маҳсулот бериш, меҳнат унумдорлигини 1956 йилдагига нисбатан 5 процент ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига давлатнинг 500 минг сўм маблағини иқтисод қилиш, шунингдек 100 тонна хомашё, 250 тонна ёқилғи ва 50 минг киловатт соат электр энергиясини тежаш мажбуриятини олганлар.

Фабрика коллективи ана шу юксак мажбуриятни муваффақият билан бажариш учун зўр ватанпарварлик туйғуси билан меҳнат қилмоқда. Бунга мисол қилиб, 1957 йилнинг I- кварталида ишлаб чиқаришни юксалтиришда яхши кўрсаткичларга эришгани учун фабрикага Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи берилганлигини ва 7 ойлик планнинг ортиғи билан бажарилганини кўрсатиш мумкин.

Корхона партия ташкилоти амалга оширадиган партиявий-ташкилий ва сиёсий тадбирлар системасида маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан олиб бориладиган партия контроли муҳим ўринни эгаллайди. Шунинг учун ҳам фабрика партия ташкилоти масаланинг бу томонига катта аҳамият беради.

Шуни айтиш керакки, партия ташкилоти ва унинг раҳбарлари партия контролининг моҳиятини тўла англаса ҳамда уни тўғри амалга оширсагина иш яхши натижа беради. Шуни унутмаслик керакки, хўжалик раҳбари ва партия ташкилоти олдига ягона вазифа—барча чоралар билан давлат планининг тўла бажарилишини таъминлаш вазифаси қўйилган. Улар биргаликда ана шунга эришмоқлари керак. Агар хўжалик раҳбари принципиал мавқида туриб, давлат манфаатларини кўзлаб иш юритса, у ҳар доим партия ташкилоти томонидан қўллаб-қувватланиши керак. Хўжалик раҳбари ва партия ташкилоти ишлаб чиқариш манфаатларини кўзлаб биргаликда иш кўрса улар ўртасида ҳеч қачон келишмовчиликлар юз бермайди.

Биз амалда шундай қилмоқдамиз. Бир неча мисол. Шу йил май ойида ишчи кучи етишмаганлиги сабабли фабрикада ойлик планнинг бажарилиши хавф остида қолди. Бу маъмуриятни ҳам, партия ташкилотини ҳам жиддий ташвишга солди. Партия бюросининг тавсиясига мувофиқ директор цех ва бўлим бошлиқлари, шунингдек мастерлар ва ёрдамчиларининг йиғилишини ўтказди. Бу йиғилишга цех партия ташкилотларининг секретарлари, касаба союз комитетларининг раислари ҳам таклиф этилди. Йиғилишда планни бажариш учун курашни қандай ташкил этиш, меҳнат унумдорлигини, асбоб-ускуналарнинг иш унумини оширишга қандай қилиб эришиш масаласи муҳокама қилинди. Мавжуд ишчи кучлари ишлаб чиқариш участкаларига қайта тақсимланди. Ишлаб чиқариш раҳбарлари ўз участкаларида ишнинг ташкил этилиши ва планнинг бажарилиши учун жавобгар эканликлари ҳақида қаттиқ огоҳлантирилдилар.

Фабрика партия бюроси ва барча цехларнинг партия ташкилотлари ойлик планнинг бажарилишини таъминлаш учун ҳамма имкониятларни ишга солдилар. Ишчиларнинг йиғилишлари ўтказилди ва унда фабрикада юз берган аҳвол муҳокама қилинди, уни яхшилаш йўллари белгиланди. Ишчилар билан группа шаклида ва якка тартибда суҳбатлар ўтказиб турилди. Бунда улар фабрикада, айрим цех, бригада ва комплектларда план қандай бажарилаётганлиги ҳақида хабардор қилиб турилди, иш суръатини янада ошириш йўллари аниқланди. Натижада май ойи плани 103 процент қилиб бажарилди.

Бир вақтлар йигириш цехининг фаолиятида жиддий нуқсонлар юз берди, калава ва йигирилаётган канопнинг сифати жиддий суратда пасайиб кетди. Бу тўқиш цехининг ишида катта қийинчилик туғдирди.

Партия бюроси очиқ партия йиғилиши ўтказиш, ва унда бу масалани муҳокама қилишга қарор қилди. Партия йиғилишига тайёргарлик кўриш учун коммунистлар билан бир қаторда кўп сонли партиясиз активлар ҳам жалб қилинди. Улар ёрдами билан йигирув ва тўқув цехларининг иши атрофлича ўрганиб чиқилди.

Йиғилишда йигирув цехининг бошлиғи ўртоқ Ткаченконинг ҳисоботи тингланди. Ишчилар цех, шу жумладан фабрика раҳбарларини қаттиқ танқид қилдилар, улардан цехда технология процессларини, ишлаб чиқариш шароитини яхшилашни талаб қилдилар. Йиғилишда калава ва йигирилаётган каноп сифатининг паст бўлишига калава ғалтаклари сифатсиз ясалаётгани ва сифатсиз пилта чиқарилаётганлиги ҳам сабаб бўлаётганлиги кўрсатилди.

Шундан сўнг цехларда ҳам очиқ партия йиғилишлари ўтказилди ва тўқув ҳамда йигирув ишлаб чиқаришига қарашли ёрдамчи цехларнинг бошлиқлари Хватов ва Варакин ўртоқларнинг ҳисоботи тингланди.

Агитколлектив аъзоларининг эътибори ҳам маҳсулот сифатини яхшилаш масаласига қаратилди. Бу масалага бағишлаб фабрика ва цех деворий газеталарининг махсус сонлари чиқарилди.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси ярим-фабрикатлар ва тайёр маҳсулотнинг сифатини бир мунча яхшилаш имконини берди.

Маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан партия ташкилоти олиб борадиган контроль асосан пастдан туриб контроль олиб бориш демакдир. Бунинг моҳияти шундан иборатки, давлат планларининг бажарилишини таъминлаш учун курашда коммунист ва партиясиз активларнинг тажрибаси ҳамда билимидан кенг фойдаланилади, омма ўртасида ташкилий ва сиёсий ишларни кучайтириш йўли билан маъмуриятга ўз мавқиини мустаҳкамлашда ёрдам берилади.

Бизда ҳар ойнинг бешинчи кунида, ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг якуни аниқлангач, аввал профгруппаларда, сўнг цех касаба союз комитетларининг кенгайтирилган йиғилишларида, сўнгра эса фабрика касаба союз комитетининг кенгайтирилган йиғилишида ишлаб чиқаришнинг ўтган ойдаги якуни муҳокама қилинади. Профгруппа йиғилишида мастер ёрдамчиси ва профорг, цех касаба союз комитетининг йиғилишида цех бошлиғи ва цех касаба союз комитетининг раиси, фабрика касаба союз комитетининг йиғилишида эса директор ёки бош инженер ва фабрика касаба союз комитетининг раиси доклад қиладилар. Бу йиғилишларда илғорларни цех ва фабрика Ҳурмат таҳтасига ёзишга тавсия қилиш, энг яхши смена, комплект ёки бригадага, илғор цехга кўчма Қизил байроқ бериш ҳақида қарор қабул қилиш билан бир қаторда, ишда юз берган камчиликлар танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташланади, цех ва фабрика маъмуриятидан ана шу камчиликларни бартараф қилиш учун чоралар кўриш талаб қилинади.

Ишлаб чиқариш масаласини бу хилда муҳокама қилиш йўл қўйилган камчиликлар учун маъмуриятни танқид қилиш, хўжалик раҳбарларининг жавобгарликни сезиш ҳиссини ошириш, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришдаги активлигини кучайтириш, маъмуриятнинг хўжалик фаолиятида ҳам, унинг устидан партия контроли олиб боришда ҳам хатоларнинг олдини олиш имконини беради.

Ишлаб чиқариш характерига эга бўлган бошланғич партия ташкилотларига маъмуриятнинг фаолияти устидан контроль олиб бориш ҳуқуқи хўжаликни бошқаришни яхшилаш, бинобарин хўжалик раҳбарининг мавқиини мустаҳкамлаш мақсадида берилган. Бу демак, бошланғич партия ташкилоти хўжалик раҳбарларининг ҳисоботини эшитиш ҳуқуқига эга ва уларнинг олдига давлат планининг бажарилишига халақит бераётган камчиликлар ҳақидаги масалаларни қўя олади, уни бартараф қилиш юзасидан амалга ошириши лозим бўлган тадбирларни тавсия қила олади ҳамда унинг бажарилишини талаб қила олади, демакдир.

Партия контролини амалга оширганда хўжалик раҳбарларини четлаб ўтиш ва уларнинг вазифасини бажариш ярамайди. У, хўжалик раҳбари белгилаган тадбир, бу ҳақда чиқарган буйруқ партия ташкилоти омма ўртасида олиб борадиган ташкилий ва оммавий-сиёсий тадбирлар билан мустаҳкамланишидан ва шу йўл билан унинг муваффақиятли амалга оширилишини таъминлашдан иборат бўлмоғи лозим.

Партия контроли яна маъмуриятнинг меҳнат қонунига риоя қилиши, янги техника ва илғор технологияни, илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий қилиш, шу мақсадда белгиланган ташкилий-техника тадбирларини амалга ошириш соҳасидаги фаолияти, ниҳоят ишлаб чиқариш йиғилишларини ўз вақтида ўтказиб туриши устидан назорат олиб бориш каби масалаларни ҳам ўз ичига олади.

Йил бошида партия ташкилоти маъмурият билан биргаликда ишлаб чиқаришни юксалтириш, унга янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш юзасидан бир қатор ташкилий-техника тадбирлари белгилаган эди. Партия ташкилоти унинг амалга оширилиши устидан доимий контроль олиб бораётир. Бу йил фабрикада ОЧ—125 Д маркали янги машина ўрнатилди, йигириш машиналари модернизация қилинди, шлихта машиналари регуляторлар билан ускуналанди ва монтировка қилинди, тикиш бўлимида канорларни поток системаси билан тикишга ўтиш мақсадида ускуналар ўрнатилди ва ҳоказолар. Контроль олиб бориш ва фабриканинг ишлаб чиқариш фаолиятини яхшилашга ёрдам бериш мақсадида партия ташкилоти кейинги вақтда ўз йиғилишларида лабораториянинг иши, рационализаторлик ва ихтирочилик, илғор иш методларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш юзасидан хўжалик раҳбарларининг ҳисоботини эшитди ва бу ҳақда тегишли қарорлар қабул қилди.

Саноат ва қурилишни бошқаришни қайта ташкил этиш масаласига бағишлаб ўтказилган очиқ партия йиғилишида цехларнинг маъмуриятларини бирлаштириш ва машина-ҳисоблаш бюроси ташкил қилиш, фабрика маъмурияти аппаратини ихчамлаштириш каби бир қатор тадбирларни амалга ошириш ҳақида қарор қабул қилиниб, унинг бажарилиши устидан контроль олиб бориш партия бюросига топширилган эди. Партия ташкилоти бу муҳим масаланинг тўла ҳал этилишини таъминлади.

Шуни ҳам айтиш керакки, корхона фаолиятида кўпгина камчиликлар ҳам юз бермоқда. Ишлаб чиқариш технологиясига хилоф қилиш ҳоллари тез-тез содир бўлиб туради. Бу цехларнинг ишини айрим ҳолларда тўхтатиб қўйишга олиб келади, уларнинг бир меёрда ишлашига халақит беради. Бундан ташқари ускуналар ҳаммавақт ҳам бирдай сифатли ремонт қилинмайди, ишлаб чиқариш маданияти талабга тўла жавоб бермайди.

Партия ташкилоти бу каби камчиликларга барҳам бериш ва корхонанинг ишлаб чиқариш кўрсаткичларини янада яхшилаш учун маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан контролликни янада кучайтиради.

А. ТКАЧЕВА,
Тошкент каноп фабрикаси партия бюросининг секретари.

ҒЎЗАНИНГ ТАЛАБИГА ҚАРАБ КЕЧА-КУНДУЗ ҚОНДИРИБ СУҒОРАЙЛИК!

Ғўзани тунда суғориш—муҳим вазифа

Тунда, муздек шабада эсиб турганда пахтазорнинг ўз файзи, кўрки, нашъаси бўлади. Қўлида тош фонарь ушлаб дала оралаб, тунларни бедор ўтказаётган миришкор сувчилар оппоқ тонг отгунча юриб ғўза суғоради. Сувчи эгатларга таралган сув тупроққа сингиб, ғўза томирларига қон каби оқишини, пояларни тўлиштириб, кўсакларни семиртиришини яхши билади.

Айниқса, шу кеча-кундузда ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигининг қолган кунларида сувчиларнинг роли катта. Негаки, маромидан бир кун ўтказиб юборилган ғўза шона, гулларини тўкиб юборади, ҳосилни йўқотади. Эҳтиётсизлик билан карталарни кўллатиб юборган сувчи эса, исрофгарчиликка йўл қўяди.

Биз «XX партсъезд» колхозининг Назокат Тиллаева бошлиқ бригада далаларида бўлганимизда, ана шуларнинг ҳаммасига амал қилаётган, ҳосилнинг тақдири учун курашаётган, ўз касбига меҳр-муҳаббат билан қараётган миришкор сувчиларни кўрдик. Салим Зокиров билан Шокир Раҳимов тенгкур, бир неча йил бўлибдики, биргаликда сувчилик қилишади.

Улар ғўзага илк дафъа сув таралгандан бери то шу кунгача тунда сувчилик қилишар эди. Мана, ҳозир ҳам тун ярмидан оққанлигига қарамай, улар ҳали киприк қоққанлари йўқ. Салим аканинг қўлида фонарь, Шокир аканинг қўлида кетмон — сув кузатишаяпти.

Бригада бошлиғи Назокат Тиллаева ҳам улар билан бирга. Ахир, бригада бу йил 55 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган. Ёз бўйи ҳалол меҳнат қилинди, ғўза шунчалик қилиб олинди. Мана энди меҳнатнинг натижаси рўёбга чиқадиган палла яқинлашмоқда. Шунинг учун ҳам Назокат опанинг кундузи ҳам, кечаси ҳам даладан жилгиси келмайди. Кундузи картама-карта, эгатма-эгат юриб, бригада аъзоларининг ишини кузатса, раҳбарлик қилса, кечалари сувчилар билан биргаликда тунларини бедор ўтказади.

Ғўзалар яхши парвариш қилинаётганлиги учун ҳам ҳар тупда ғуж-ғуж кўсак. Кечалари қониб сув ичаётган ҳар туп ғўза гуркираб яшнаяпти.

Бўка районининг қатор колхозларида ана шунақа жонкуяр бригадирлар, мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшаётган миришкор сувчилар оз эмас. Биз «Ленин йўли» колхозининг Хатам Жабборов, Тоштон Ниёзов, Сотим Эрбоев ўртоқлар бошлиқ илғор бригадаларнинг пахта далаларида бўлганимизда ҳам тунги суғоришга катта эътибор берилаётганини, сувчиларга яхши шароит яратиб берилганлигини кўрдик. Кўп йиллик тажрибага эга бўлган Соли Норов, Мамажон Рўзиев, Мустафо Ҳайдаров, Мустафо Музаффаровлар ҳам, улардан ўрнак олаётган ёш сувчилар Абизан Ойдинов, Карим Одиловлар ҳам шу кеча-кундузда далада... Улар ғўза қанча қониб сув ичса, ҳосил мўл бўлишини яхши биладилар.

Яхши ишлаётган сувчилар, тунги суғоришни намунали ташкил қилган колхозлар билан бир қаторда тунда ишлаётган сувчилар тўғрисида ғамхўрлик қилмаётган, тунги суғоришни ёмон ташкил этган колхозлар ҳам бор. Биз районнинг қатор колхозларида бўлганимизда шу аҳволни кўриб ачиндик. Тунги соат бирлар чамаси эди. Тимирязев номли колхознинг Абдивали Кенжаев бошлиқ бригадаси. Катта картага сув тараб қўйилган-у, аммо сувчилар йўқ. Ариқдаги сув кўчага тошиб ётибди. Буни колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Э. Холбоев ўз кўзи билан кўрди. Ахир, бир литр сув ғўза учун ҳаёт бағишлайдиган бир пайтда бир ариқ сувнинг беҳуда оқишига қандай чидаш мумкин?! Бригадирни излаб топа олмадик. Сувчи эса аллақаёққа кетиб қолган. Шу колхознинг ўртоқ Турсун Солиҳов бошлиқ бригадасида аҳвол бундан ҳам ёмон. 5 гектарли картага таралган сув кўллаб, пушталарни эзиб юборган. Сувчи Абдираҳмон Абдуллаев, Ислом Солиҳовлар аллақачон кетиб қолганлар. Бу аҳвол колхознинг фақат битта-иккита бригадасида эмас, умуман, бу ерда тунги суғоришнинг ғоят муҳим аҳамиятига етарли эътибор берилмаётир. Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти (раиси ўртоқ И. Ғуломов) сувчиларни тош-фонарь билан таъминлашга совуққонлик билан қараган эдилар. Шундай бўлгандан кейин, тунги суғоришни сифатли ўтказиш ҳақида гап бўлиши мумкинми?! Колхознинг кўпчилик майдонларидаги ғўзалар ҳали ёш, ҳосилдан қолган. 40-50 гектарга яқин ердаги ғўза чанқаб ётибди. Наҳотки, колхоз раҳбарлари мана шуларни кўра била туриб, тегишли хулоса чиқармасалар?!

Худди шунақа камчилик — тунги суғоришга эътиборсизлик билан қараш районнинг Хрушчев номли, Мичурин номли колхозларида, «Кўкорол» совхозининг қатор бўлимларида ҳам давом этмоқда.

Хрушчев номли колхознинг (раиси ўртоқ Иброҳимов) А. Мавлонов, Ҳ. Мусаев, Ч. Ашуров ўртоқлар бошлиқ бригадаларида бўлганимизда, сув исрофгарчилигини, кўллатиб юборилган далаларни кўрдик.

Биз колхознинг кўпчилик сувчилари билан суҳбатлашдик. Улар: кечаси ҳам, кундузи ҳам сув тараяпмиз, бу жуда қийин бўлади-да,— дедилар.

Колхоз раҳбарлари суғоришни икки сменада ташкил қилмаганлар. Кундузи сув тараган сувчи кечаси ишлашга ҳам мажбур бўлаётгани учун у ярим кечадан оққач ухлаб қолмоқда. Колхоз раҳбарлари сувчилар сонини кўпайтиришлари, суғоришни икки сменада ташкил этишлари керак.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари ҳам мана шулар ҳақида ўйлаб кўришлари, сувчиларга қулай шароит яратиб берилишини таъминлашлари лозим. Ана шундагина сув етишмаяпти, деган нотўғри фикрга зарба берилган бўлади, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги ҳар тарафлама муваффақиятли ўтказилади.

У. ЖОНГИТОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

☆ ☆ ☆

Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозида ишлаётган универсалчи Рўзимат Шодиев ғўза парваришини қизғин давом эттириб ҳосилга-ҳосил қўшишда пахтакорларга яқиндан ёрдам бермоқда. У кундалик нормасини 1,5-2 ҳиссадан бажараётир. **Суратда:** ўртоқ Р. Шодиев (доирада) ғўзаларни культивация қилаётир.

М. Турсунхўжаев ва Т. Алиқулов фотолари.

☆ ☆ ☆

Сайёр ПЎЛАТ

ПАХТАЗОРДА

Тун. Эсар эди изғирин гоҳда
Кўсакларни чертарди бориб.
Беваҳт юрган ким, дея пахта
Мўраларди чаноқни ёриб.

Кўтарилиб ой кўк юзига,
Этак-этак шуъла тўкарди.
Қуёш тафти билан қизиган
Далаларда жимлик чўкарди.

Мағрурланиб боқар эди у,
Тун қўйнида ой танҳо юриб.
Дерди, ана мен тўккан ёғду,
Кўракларда пахтани кўриб...

Бироқ, бугун қолиб кундузга
Боққан эди далаларга у,
Чирой қўшиб олтинранг кузга
Порлар эди ҳамон у ёғду.

Тўп-тўп бўлиб йигитлар, қизлар,
Келар эди пахтазор ёққа.
Пахта териб меҳрин кўз-кўзлар,
Тенглашарди хирмонлар тоққа.

Янглишганин сезиб ой кулар.
Деймэн, нима экан жавоб бер?
—Янглишибман, бу колхозчилар
Меҳнатининг самараси, — дер.

Илғор механизатор

— Қўзибойга қойилман, — дейди бригадир ўртоқ Аҳмад Юнусов.— У культиваторнинг иш органларини жой-жойига қўйиб ишлатади ва ғўзани сифатли культивация қилади.

МТСнинг илғор механизатори Қўзибой Омонов Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозининг ўртоқ А. Юнусов бошлиқ бригадасида кўп йиллардан буён тракторчи бўлиб хизмат қилади. У мавсумда 1000 гектар ердаги ғўзани парвариш қилиб бериш мажбуриятини олган эди. Моҳир механизатор ўз агрегатидан унумли фойдаланиб, ҳозирга қадар 900 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқарди.

У, тракторнинг бир минут ҳам бекор туришига йўл қўймайди. Агар бригадада иш бўлмай қолса, қўшни бригадаларга ёрдамлашади. Ўртоқ Қўзибой Омонов партия ва ҳукуматимизнинг августда ғўза парваришини ўтказиш ҳақидаги қарорига амал қилган ҳолда ишлаб, мавсум охиригача яна 400 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқариш учун курашмоқда.

О. ДЕҲҚОНБОЕВ.

Августда ғўза ҳосилдорлигини ошириш учун

Оржоникидзе районидаги Киров номли колхознинг ўртоқ Эргаш Турсунов бошлиқ бригада аъзолари 95 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил топшириш учун курашиб, ғўза парваришини намунали ўтказмоқдалар.

— Август ойи, — дейди бригадир ўртоқ Э. Турсунов, — ҳосил тўплаш, шонани гулга, гулни кўсакка айлантириш ойидир. Бизнинг бригадамизда ҳар туп ғўзада 6-8 тадан кўсак бор, ойнинг охирига қадар ҳар туп ғўзада камида 10-12 тадан кўсак бўлишига албатта эришамиз.

Бригада далаларини айланар экансиз, кекса пахтакорнинг сўзи билан иши бир эканлигини ҳис қиласиз. Шу кунларда бригадада ғўзани қондириб суғориш қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш билан қўшиб олиб борилмоқда. Колхозчилардан С. Хусанов, Ш. Икромовлар ғўзани қондириб суғораётган бўлсалар, Х. Муллажонов, Х. Йўлдошев каби ёшлар қўл аппаратида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш олиб бориб, кундалик нормани 1,5-2 ҳиссага етказиб бажаришаяпти.

Бригада аъзолари Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунига қадар олинган мажбуриятни тўла бажариш учун бор кучларини сафарбар қилмоқдалар.

Х. МУҚИМОВ.

Далалардан дараклар

ГУЛИСТОН. Бушуев номли совхознинг илғор бўлим ва бригадалари ғўза парваришини сира бўшаштирмасдан давом эттирмоқдалар ва бу соҳада яхши натижаларга эришмоқдалар. Бироқ совхознинг баъзи бир бўлимлари, масалан 9-бўлимида ғўза парвариши бутунлай ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бўлимда 106 гектар ерда ғўза ўстирилаётир. Культивация, суғориш ишлари ўз вақтида ўтказилмаётганлиги туфайли ўсимлик ривожланишдан орқада қолмоқда. Бу ерда ғўзани чопиқ қилиш ишлари айниқса сифатсиз ўтказилаётир. Ҳалигача биринчи чопиқ тугалланмаган. Шунинг учун ҳам ғўза ўт ичида қолиб кетиб, шона ва гулларини тўкиб юбормоқда.

Б. Холиқулов Абдимўминов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ғўза парвариши қониқарсиз ўтказилмоқда. Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти қолоқ бўлим ҳамда бригадаларнинг ишига яқиндан ёрдам бериб, ривожланишдан кечикаётган ғўзаларни яхши ғўзалар қаторига етказиб олиш учун курашишлари керак.

Ш. ХУДОЁРОВ.

* * *

БЎСТОНЛИҚ. Энгельс номли колхозда чоллар бригадаси ташкил қилинган. Бригадага 70 ёшли Тўғон ота Ҳожимуродов раҳбарлик қилади. Қариялар картошка ва сабзавот экинларини парвариш қилиш, шунингдек ҳосилни йиғиштириб олишда колхозчиларга муносиб ёрдам бермоқдалар.

З. ТУРКМЕНОВ.

* * *

ЧИНОЗ. Будённий номли колхоз аъзолари Октябрнинг 40 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашмоқдалар. Колхознинг ўртоқ Журабой Қўчқоров бошлиқ бригадасида ғўза парвариши айниқса яхши ташкил этилган. Улар 85 гектар ердаги ғўзаларнинг мўл ҳосилли бўлиб етилиши мақсадида суғориш, культивация ишларини давом эттиришаяпти.

Х. МАДАЗИМОВ.

* * *

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ. Каноп ва жут экинларидан юқори ҳосил етиштириш учун астойдил курашаётган Энгельс номли колхознинг ўртоқ Ким Ин Таяк бошлиқ бригада аъзолари социалистик мусобақада олдинда бормоқдалар. Илғорлар ҳар гектар ердан 150 центнердан каноп ҳосили олиш учун барча тадбирларни амалга оширaётирлар.

П. ЭРГАШЕВ.

* * *

ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК. Комсомол аъзоси ўртоқ Ўринбой Эргашев кўп йиллардан буён Свердлов номли колхозда механизатор бўлиб хизмат қилади. У, квадрат-уялаб ўстирилган ғўзаларни культивация қилишда бой тажрибага эга. Ўртоқ Эргашев ҳозирга қадар 141 гектар майдондаги ғўзани 5 марта узунасига, 4 марта кўндалангига культивациядан чиқарди. Моҳир механизатор ғўза парваришини шу кунларда ҳам давом эттираётир.

М. ШАБАЕВ,
З. СУЮНОВ.

Янгиерда мактаб қурилиши нега кечикаётир?

Мирзачўл марказида Янгиер шаҳри қад кўтараётир. Шаҳарнинг қурила бошлаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерга 12 мингга яқин бинокор, механизатор ва бошқа касб эгалари оилалари билан кўчиб келдилар. Мана шу қисқа вақт ичида бу ерда меҳнаткашлар учун қарийб 50 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Шаҳар аҳолисининг ўсиб бораётганлиги бу ердаги маданий-маиший объектларни янада кўпроқ қуришни талаб этади. Бироқ шуни айтиш керакки, айрим қурилиш раҳбарларининг айби билан баъзи бир муҳим объектлардаги иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Янгиер шаҳрида қурилаётган 870 болага мўлжалланган мактаб-интернат қурилишининг ҳаддан ташқари кечикаётганлиги бунинг исботи бўла олади.

Мактаб қурилиши шу йилнинг январь ойларида бошланган эди. Ана шу мақсад учун қарийб 2 миллион сўм маблағ ажратилган. Агар ўтган 7 ой ичида бу объектда бажарилган ишлар кўздан кечирилса, қурилишнинг ғоятда секинлик билан бораётганлигини кўриш мумкин. Хўш, мактаб қурилиши нега кечикаётир? Бу саволга «Главголодностепстрой» раҳбарлари бўлмағур баҳоналарни рўкач қиладилар. Аслида эса қурилиш объекти бинокорлик материаллари, механизмлар, шунингдек ишчи кучлари билан етарли даражада таъминланмаган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1957 йил 6 майда чиқарган қарорида мактабнинг ўқув корпуси шу йилнинг 1 сентябрида фойдаланишга топширилиши зарурлиги кўрсатилган эди. Лекин мактаб янги ўқув йилига тайёр бўлмайди. Чунки «Особголодностепстрой» қурилиш бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Конторович) «Главголодностепстрой» раҳбарларининг кўрсатмаси билан бу муҳим объектдаги ишчиларни ҳамда бинокорлик материалларини бошқа, ҳозирги кунда унча аҳамияти бўлмаган қурилиш участкаларига юборганлар. Шу сабабли бу ердаги қурилиш ишларининг атиги 30 проценти ҳам бажарилгани йўқ.

Биз мактаб қурилишини олиб бораётган 2-қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Долидзе билан суҳбатлашдик. У ҳамма айбни проект ташкилотларининг зиммасига юкламоқчи бўлди. Ҳолбуки, мактабнинг проект-смета ҳужжатлари лойиҳалаш ташкилотлари томонидан ўз вақтида етказиб берилган. Ўртоқ Долидзе турли баҳоналар билан бу ердаги ҳақиқий аҳволни яширмоқчи бўлди. Бундан 2 ой илгари қурилиш объектида кўтарма кран ўрнатилган эди. Лекин у ҳанузгача ишга туширилгани йўқ. Шу сабабли асосий ишлар қўл кучи билан бажарилаётир.

Биз бу объектда ишлаб турган бинокорлар қайси участкага юборилганлиги билан қизиқдик. Маълум бўлишича, шу йилнинг июнь ойлари охирида прораб ўртоқ Ливенцев бошчилигида 50 кишидан иборат бинокорлар Ўратепа шаҳри яқинида қурилаётган дача ва дам олиш уйлари қурилишига юборилган. Дам олиш уйларининг қурилишига ҳеч ким қаршилик кўрсатмайди. Бу ҳам зарур. Аммо ҳозирги талаб, шунингдек мавсум бундай қурилишларни иккинчи даражали қилиб қўяди. Бунинг устига «Главголодностепстрой» Бош бошқармасининг айрим ходимлари ишчи кучлари ва бинокорлик материалларидан ўзларининг шахсий манфаатлари йўлида фойдаланганлар. Яқинда биз Ўратепа шаҳрида бўлдик. Лекин бу ерда ишлаётган қурувчиларнинг бошқа ишлар билан, хусусан «Голодностепстройгэс» қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи ўртоқ Нудельманга ва бошқа айрим шахсларга дачалар қуриш билан шуғулланаётганликларини аниқладик. Меҳнаткашлар учун дам олиш уйлари қуриш баҳонаси билан бинокорлик материаллари ҳамда ишчи кучларидан ўзларининг шахсий манфаатлари йўлида фойдаланишга уларнинг қандай ҳуқуқлари бор?

Янгиер шаҳар меҳнаткашлари мактаб қурилишининг кечикаётганлигидан ғоят ташвишланаётирлар. Бироқ қурилиш раҳбарлари ҳамон пинакларини бузмай, бамайли-хотир юрибдилар. Афтидан улар «бизнинг болаларимиз барибир бу ерда ўқимайди-ку», деб ўйлаётган бўлсалар керак. Тўғри, уларнинг оилалари ҳали ҳам Янгиерга кўчиб келганлари йўқ. Шу сабабдан улар мактаб қурилиши билан унчалик қизиқмаётирлар.

Қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг ўтакетган масъулиятсизлигини била туриб, улар билан келишувчилик позициясини тутаётган Янгиер шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Раҳматовнинг бу муҳим ишга панжа орасидан қараб келаётганлиги шаҳар меҳнаткашларини таажжубл антирмоқда. Ўртоқ Раҳматов мактаб қурилишидаги ҳақиқий аҳвол билан таниш бўлса-да, қурилиш ташкилотлари раҳбарларини юз-хотир қилиб, бу ишдан ўзини четга олаётир.

Янги ўқув йилининг бошланишига саноқли кунлар қолди. Шаҳар партия ва совет ташкилотлари мактаб-интернатнинг ўқув корпусининг тезроқ битказилишини таъминлашлари керак. Янгиерликларнинг талаби шу.

А. АБДУАЗИМОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Ёш олимлар лабораториясида

Тоғдан келадиган Чирчиқ дарёси шиддат билан оқади. Дарё каттакатта тош ва харсангларни сув билан бирга оқизиб келади. Бу сувнинг «ҳамроҳлари» қандай тезлик билан келаётир, улар қанча миқдорда — буларни ўрганиш катта аҳамиятга эга. Чунки сой сувлари оқизиб келадиган тошлар ҳар турли зарарлар етказиши мумкин. Дарёда қуриладиган иншоотларнинг ўз шароитларига яраша лойиҳа ясаш ҳам сувнинг оқиш режимини ўрганишга боғлиқ. Ўзбекистон олимлари ана шу масалага кўп эътибор бермоқдалар.

Яқинда ташкил этилган Ўзбекистон Фанлар Академияси Сув проблемалари институтининг гидравлика лабораторияси ходимлари ана шу мақсадда Чирчиққа қилинган экспедициядан қайтиб келдилар.

Бир ярим ойлик экспедицияда гарчи тоғ дарёлари сувларининг оқиш қонунларини тўла очиш мумкин бўлмаган бўлса-да, яхши натижаларга эришилди.

Тоғ шароитида тош ва харсанглар ҳаракатини ўлчаш учун ҳар турли приборлар, мураккаб аппаратлар керак бўлади. Бундай янги асбобларни топиш соҳаси ҳам лаборатория ходимлари ишининг асосини ташкил қилади. Шунга кўра улар электроника ва физика фанларининг янги ютуқларини қўллаш ниятидадирлар.

Лабораторияда тоғ дарёлари билан бирга, гидротехника иншоотларининг ҳам гидравлика режимларини ўрганиш устида иш олиб борилмоқда.

Юқоридан тушаётган сувнинг ювиш кучи ҳар хил иншоотда турлича бўлади. Иншоотларнинг бундай ювилиши қайси конструкцияда қанчадан камайишини лабораторияда ўрганиш мумкин. Буни моделда акс эттириш керак. Ҳозиргача бундай моделдан бир нечаси ясалди. Лаборатория илмий ходими Расул Абдурауфов шу соҳада илмий иш олиб бориб, «Ирригацион гидроузеллар қуйи томонининг лойқа, шағаллар билан кўмилиш хусусиятини лабораторияда текшириш» деган темада диссертациясини тугатди.

Гидравлика лабораторияси ходимлари «Средазгидроводхлопок» ташкилоти билан ҳамкорликда ишлаб, Мирзачўл ГЭСи, Жанубий Мирзачўл канали моделларини ясаб текширмоқдалар, бу билан Мирзачўлни ўзлаштиришдек умумхалқ ишига катта ҳисса қўшаётирлар. Лабораториянинг ёш илмий ходимларига техника фанлари кандидати ўртоқ Амин Муҳамедов раҳбарлик қилмоқда.

Илмий ходимлар Москва, Ленинград олимлари билан доимий алоқада ишлаётирлар. Айниқса, Ленинград политехника институтининг профессори, техника фанлари доктори И. И. Леви Ўрта Осиё шароитида тоғ дарёлари сувларининг оқиш қонуниятларини ўрганиш ва унинг назариясини яратишда қимматли маслаҳатлар бермоқда. Ўзбекистон олимлари қаторида гидравлика лабораториясининг илмий ходимлари ҳам Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун кенг кўламда ишлар олиб боришаяпти.

С. МУСАЕВ,
М. АФЗАЛОВ.

БОҒБОНЛАРГА МАСЛАҲАТ

Мева кўчатларини ўз вақтида ва сифатли қилиб етиштирайлик

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг олтинчи беш йиллик план юзасидан Директиваларида мамлакатимизда мева ва узум етиштиришни беш йиллик давомида 1,6-2 марта кўпайтириш зарурлиги айтилган. Бунинг учун мамлакатимизда узумзор ва мевазорларни кенгайтириш ҳамда улардан олинаётган ҳосил йилдан-йилга оширилиши лозим. Бу муҳим вазифани амалга оширишда мева кўчатларини ўз вақтида ва сифатли қилиб етиштириш ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Маълумки, мева дарахтлари — олма, нок, ўрик, беҳи, шафтоли олхўри ва бошқаларни асосан пайвандлаш, анжир ва анорни қаламчалар ёрдами билан кўпайтирилади.

Кўпчилик мева дарахтлари четдан отала...анлиги учун уларнинг уруғларидан етиштирилган мевалар ўз она навлари берадиган меваларга нисбатан бошқача хил бўлади, кўпинча меваларнинг сифати бузилади, ёмонлашади. Уларнинг ширадорлиги, рангба-ранглиги айнийди, совуққа ва касалликка чидамсиз бўлади. Бундай уруғдан экилган меваларни фанда ёввойи дейилади. Уларга маданий мева, яъни кишилар иштирокида етиштирилган мева навларини пайвандлаш йўли билан яхши навли, серҳосилли мева кўчатлари етиштирилади.

Мева дарахтларини пайвандлаш усули ҳар хил. Лекин энг арзон ва яхши натижа берадиган хили куртак (найча пайванд) билан пайвандлашдир.

Мева дарахтларига **куртак пайванд қилишни асосан икки даврда — июлнинг охирларидан бошлаб сентябрь ойининг ўрталаригача ва баҳорда, ҳали мева кўчатлари жонланмасдан олдин ўтказиш керак.**

Куртак пайванд қилишда энг асосий шартлардан бири **ёввойи кўчатларнинг пўстлоғини танасидан ажратишдан** иборат.

Уруғдан экилган ёввойи кўчатлар танасининг йўғонлиги ярим-бир сантиметрга етганда пайванд қилинади. Пайванд қилишдан бир неча кун илгари кўчатларнинг пастки қисмларидаги, яъни пайванд қилишга тўсқинлик қиладиган ён шохчаларини ердан 20-25 сантиметр баландликкача олиб ташланади. Пайвандлашдан 3-4 кун олдин пайвандланувчи ўсимликнинг пўстлоғи яхши ажралишини таъминлаш учун кўчатларни суғориш керак. Аммо суғориш ишини ҳамма участкаларда бир вақтда ўтказилмай, пайвандлашнинг боришига қараб, бўлиб-бўлиб суғорилади. Кўчатнинг пастки қисмлари ёввойи ўтлардан яхшилаб тозаланади ва пайванд қилинадиган қисми ҳўл латта билан артилади. Пайванд кўчатнинг энг пастки қисмига, яъни илдиз бўғзидан икки-уч сантиметр юқори қисмига қилиниши керак. Ёки бўлмаса, пайванднинг баландлиги ердан 3-4 сантиметр юқори бўлмаслиги лозим.

Пайванд қилиш учун кўпайтириш лозим бўлган мева навларининг яхши пишган бир йиллик новдаларидан қаламчалар тайёрланади. Пайвандга уланадиган қаламчалар серҳосилли ва соғлом маданий дарахтлардан тайёрланиши керак. Қаламчалар пайванд қилинадиган куни тайёрланса, яхши тутиб кетади. Чунки қаламчадаги куртаклар шу куниёқ пайванд учун ишлатилади. Агар тайёрланган қаламчалар яхши шароитда — салқин жойда ва нам материалда ўралган ҳолда сақланса, унинг куртаклари ўзининг кўкариш қобилиятини узоқ вақт сақлайди. Шундай қилинганда қаламчаларни узоқ жойга жўнатиш ёки олис ерлардан олиб келиш мумкин.

Тайёрланган қаламчадаги куртакларнинг жойланишига қараб уларнинг тутиб кетиш қобилияти ҳам ҳархил бўлади. Қаламча ўртасидаги куртаклар ҳар томонлама етилган бўлади. Шунинг учун ҳам қаламчаларнинг ўрта қисмидаги куртакларни пайвандлаш учун ишлатиш керак.

Мева дарахтларини пайванд қилиш пайванд қилинувчи ёввойи кўчатнинг пайванд қилинишга етилганлигига ва кўпайтирилиши лозим бўлган мева дарахтларининг новдалари пишиб етилганлигига боғлиқдир.

Пайвандлашни куннинг ҳар бир соатида ўтказиш ҳам мумкин. Илғорлар тажрибаси шуни кўрсатадики, куннинг иссиқ соатларида қилинган пайванд яхши тутган. Пайванд махсус пичоқлар ёрдами билан ўтказилади. Пайвандчи киши челак ёки банкача билан таъминланиши лозим. Челак ва банкачаларда сув бўлади. Қаламчалар қуриб қолмаслиги учун у пайвандлаш вақтида шу сувларда сақланади.

Пайвандловчи пайванд қилинувчи ёввойи кўчатнинг ер устки бўғизидан пўстлоғни 3-4 сантиметр баландликда «Т» шаклида кесади. «Т» шаклидаги пўстлоқни кесишни бажаришда олдин кўчат йўғонлигининг учдан бир қисми горизонтал равишда қирқилади. Бу — «Т» шаклининг устки қисми бўлади. Шундан сўнг пастдан юқорига қараб, вертикал равишда пайванд қилинадиган куртакдан пўстлоқ 1,5 баравар узун қилиб кесилади. Бу «Т» шаклининг пастки қисмидир. Бу иш бажарилгандан кейин қаламчадан куртакнинг юқори ва пастки қисмидан бир ярим сантиметр узунликда юпқа ёғоч қатлами билан биргаликда куртак кесиб олинади. Сўнгра пайвандлаш пичоғининг махсус қисми билан кесилган пўстлоқ икки томонга ажратилади ва шу жойга қаламчадан кесиб олинган куртак ўсиш томони юқори томонга қаратилган ҳолда жойлаштирилади. Бунда шунга жиддий эътибор бериш лозимки, пайванд қилинаётган куртакнинг юқори кесилган пўстлоғи пайвандланувчи кўчатнинг горизонтал қирқилган пўстлоғига маҳкам ёпишсин. Куртак ўрнаштирилгандан сўнг пайвандланган жойни чипта билан ўраб боғланади.

Пайванд тамом бўлгандан сўнг кўчатлар дарҳол суғорилади. Бу эса, пайванднинг яхши тутишига ёрдам беради. Пайванд қилингандан сўнг уларни 13-15 кун ичида текшириб чиқиш лозим.

Ўз вақтида бажарилган ва қулай шароитда амалга оширилган пайвандли куртаклар икки ҳафтадаёқ яхши тутиб кетади. Бундай куртаклар ўзларининг яшил рангларини сақлаб қолади.

Агар куртаклар тутган бўлса, боғланган чиптани куртакнинг орқа томонидан кесиб, бирмунча бўшаштирилади. Шундай қилинмаса, кўчат ўсиб, йўғонлашган сари боғлаган жойи сиқилиб, пайванд қилинган куртакка ва кўчатга зарар етказиш мумкин.

Ёзда пайванд қилинган кўчатлар қишда совуқдан зарарланмаслиги учун уни қаттиқ совуқ бўладиган жойларда пайванд қилинган қисмгача тупроқ билан кўмиб қўйилади.

Эрта баҳорда (мартда) мева кўчатлари уйғонмасдан илгари, баҳори текшириш ўтказилади. Тутмаган ва қишда зарарланган кўчатларни баҳорда юқоридаги усулда қайта пайванд қилинади. Баҳорда ўрик, олхўри, олча каби данакли меваларда куртак пайванд, олма, нок, беҳи каби уруғли меваларда қаламча пайванд яхши натижа беради.

Баҳорги пайванд учун қаламчаларни кузда, совуқ тушмасдан олдин тайёрлаб, қишда уларни нам қипиқ ёки қумда сақлаш зарур.

Х. АМИНОВ,

Р. Р. Шредер номидаги Ўзбекистон боғдорчилик ва узумчилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими.

Дарсликлар учун карталар

Тошкент картография фабрикасининг ишчилари республика ва область территорияларининг сиёсий-маъмурий карталарини ишлаб чиқармоқдалар. Тарих, география дарсликларига киритиладиган бу карталар ўқувчиларнинг китобни яхши ўзлаштиришларида катта қулайликлар туғдиради. Ҳозир фабрикада Ўзбекистон, Туркманистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Қозоғистон республикаларининг сиёсий-маъмурий карталари тайёрланаётир. Шунингдек, Олмаота, Кустанай, Самарқанд, Жанубий ва Ғарбий Қозоғистон областларининг карталари ҳам тайёрланмоқда.

Корхона коллективи меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берувчи бир қанча рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий қилди. Илғор ишчи ўртоқ Н. И. Ратанов таклифи билан карта босадиган станокнинг конструкцияси қисман ўзгартирилди. Натижада алюмин пластинларининг чидамлиги ортди ва йилига қарийб 110 минг сўмлик давлат маблағини иқтисод қилиш имконияти туғилди. Техник редакторлардан Латипова ва Васильевалар ижодий ҳамкорликда китобларга карталарни монтаж қилишнинг янги технологиясини ишлаб чиқдилар.

Мана шундай таклифлар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш учун қўшимча имкониятлар яратиб бермоқда.

Д. ҚОСИМОВА,
М. ШЕРМУҲАМЕДОВА.

Чирчиқ шаҳрида

ЯНГИ УЙ-ЖОЙ БИНОЛАРИ

Бўзсув посёлкасидаги Ленин кўчасининг бош қисмида 8 та икки қаватли, кўп хонали уй-жой бинолари қуриб битказилди. Йиғма темир-бетон конструкциялари заводининг ишчи ва хизматчилари яқинда бу уйларга кўчиб кирадилар. Химиклар посёлкасида, юқори социалистик шаҳарчада, шаҳар марказида, Троицк ва Комсомольск посёлкаларида ҳам ҳашаматли уй-жой бинолари қад кўтармоқда.

ЯХШИ ТАШАББУС

Шаҳар комсомол комитети шаҳарни ободонлаштириш ишида актив иштирок этишга чақириб, комсомол ва ёшларга мурожаат қилган эди. Бу мурожаатга 13-ҳунар мактабининг ўқувчилари биринчи бўлиб жавоб бердилар. Улар Марказий Совет кўчасини текислаб, асфальт ётқизишга тайёрлаб беришди.

ПОСЁЛКАДА ВОДОПРОВОД

Троицк посёлкасида ўн километр масофага водопровод қувири ётқизилиб, кўчаларга водопровод колонкалари ўрнатилди. Посёлка аҳолиси ва жамоат муассасалари истеъмол қилинадиган тоза сув билан таъминланди. Бундан ташқари, посёлкадаги уйларни буғ ёрдами билан иситиш тадбирлари ҳам кўрилмоқда.

Т. УРУНОВ.

Ёш мутахассислар билим олмоқдалар

Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводида ўрта мактабни битириб, етуклик аттестати билан ишга кирувчилар сони йил сайин ошиб бормоқда. Сўнгги йиллар ичида бу ишчи-ёшларнинг сони юздан ошди. Улар ҳозир разрядли токарь, слесарь, фрезерчи, нормаловчи бўлиб ишламоқдалар.

Ишчи-ёшларга ўрта маълумот бериш мақсадида 1943 йили заводда кечки ўрта мактаб ташкил қилинган эди. Ҳозиргача бу ўрта мактабни ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 280 киши битириб, етуклик аттестати олишга муваффақ бўлди. Бу йил формаловчи Тожиддинов, Умаров, Ҳасанов каби 20 дан ортиқ ишчи ўрта маълумот олди. Механика-йиғув цехининг слесари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Шоюнус Шоназаров, слесарь Аркадий Шуман, илғор ишчи Шоюсупов каби ўнлаб донгдор ишчилар ҳам шу ўрта мактабни ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда битириб чиққан кадрлардир.

Заводда ва бошқа ерларда таълим олган ўрта маълумотли ишчиларнинг кўпчилиги республикамиздаги олий ўқув юртларида сиртдан ўқимоқдалар. Шаҳар Советининг депутати, ишчи Солияхон Саидова ва ишчи Исроиловалар Тошкент транспорт институтининг II курсида, слесарь Олимов шу институтнинг IV курсида ўқимоқда.

Заводда бундан 5 йил илгари машинасозлик техникуми ташкил қилинган эди. Бу йил техникумни биринчи марта токарь Черкасов ва ишчи Киселев каби 30 га яқин ишчи-ёшлар битириб чиқди. Уларга металларни совуқ ҳолда ишлаш ва қирқиш ишининг технологи деган диплом берилди. Битирувчилардан Сводкин, Шестакова ва Юрьева каби ўртоқлар имтиёзли диплом олдилар. Ҳозир бу техникумда 148 ёш ишчи билим олмоқда.

Х. АБДУВАЛИЕВ.

ЯНГИЕРДА БОҒ

Бундан 3-4 йил илгари бу ерларда дарахт ўсмас эди. Янгиерни ўзлаштириб пахтазорларга айлантирган азамат колхозчилар шу Янгиерда янги боғлар, узумзорлар барпо қилишни ҳам унутмадилар. Колхоз ерларини текислаб олма, нок, шафтоли, ўрик ва бошқа ҳар хил дарахтларнинг кўчатини ўтқаздилар. Шу мевазор боғлар ёнига узумзор боғ қилинди. Бу соҳада янгиерликларга машҳур соҳибкор Ризамат ота Мусамуҳамедов катта ёрдам кўрсатди.

Ҳозир колхознинг мевазор боғи 40 гектарга етди. 6 гектар ерга ўтқазилган ток кўчатлари 3 йилдан бери ҳосил қилмоқда. Колхоз боғларида шу кунларда тўкин пишиқчилик. Бу йил ҳосилга кирган нокда ҳосил айниқса кўп. Колхоз боғбонлари Янгиерда ўсаётган боғдан кўплаб ҳосил йиғиб олиш учун ҳаракат қилмоқдалар. **Суратда** Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг агрономи ўртоқ **С. Орипов** (чапда) колхоз бош бухгалтери ўртоқ **И. Умматовга** пишиб етилаётган нокни кўрсатмоқда.

В. Салов фотоси.

Бадиий салонни яхшилаш керак

Карл Маркс кўчасидаги бадиий салонга киришингиз билан ҳар хил пейзажлар ва натюрмортлар диққатингизни ўзига тортади. Салондаги асарлар тез-тез алмашиниб, Ўзбекистон Совет рассомларининг янги-янги картина ва пейзажлари билан бойитиб турилади.

Яқинда қўйилган янги экспонатлар ичида Ў. Тансиқбоевнинг «Қўшиқ», Жмакиннинг «Тўққизинчи вал» асарлари ва В. Кедриннинг расмлари марказий ўринни эгаллайди.

Рассом Қорахоннинг «Тоғда кечки пайт» деган пейзажи ниҳоятда лирик ва ҳаяжонлидир. Унда кўмкўк ўтлар билан қопланган кенг яйлов ва ўтлаб юрган қўйэчкилар ҳамда чўпон тасвирланган.

Бундан ташқари, Шчеровскийнинг «Шоҳизинда» асари ҳам диққатга сазовордир. Бунда Самарқанддаги «Шоҳизинда» мақбараси тасвир этилган. Лекин салонда ана шундай яхши асарлар билан бир қаторда бадиийликдан маҳрум бўлган, тамошабинларда эстетик завқ уйғотиш ўрнига уларнинг ғашига тегадиган асарлар ҳам бор.

Рассом Д. Камишинанинг «Ёш табиийтшунослар» картинаси шулар жумласидандир. Унда капалак ва ҳархил ҳашаротларни териб юрган болалар тасвирланган. Ола кўйлак кийган қиз тош устига ўтириб, ниманидир шиша банкага солмоқда. Унинг ёнида турган 2 бола (бири рус, иккинчиси ўзбек) капалакни тамоша қилмоқдалар. Рус бола қўлида—капалак тутадиган тўр. Рассом кенг далага ҳусн берган кўмкўк ўтларни тасвирлаш ўрнига, бўёқларни матага пала-партиш суриб қўяқолган, холос. Рус бола шимининг почаларини тиззасигача қайтариб олган. Унинг оёғи эса тамошабинга ҳеч қандай оёқ тасаввурини бермайди. Ўзбек боланинг гавда тузилиши билан юз тузилиши бир-бирига мос келмайди. Унинг кўриниши ва юз тузилишлари анча катта ёшдаги кишини эслатади. Бу картина салонга қўйилган асарлар ичида энг бўшларидан биридир. Унда на бадиийлик, на маҳорат, на сезги бор, фақат совуқ бир таассурот қолдиради, холос.

Салонга қўйилган натюрмортларнинг кўпчилиги тамошабинларнинг ўсиб бораётган эстетик дидларига тўла жавоб беришдан ожиздир. Рассом Курзин «Мевалар» натюрмортини қизил-сарғиш гаммада ишлаган.

Натюрмортда нок ва олмалар солинган саватча ҳамда кўза акс эттирилган. Олма ва ноклар яхши ишланмагани учун улар кўпроқ помидорларга ўхшайди. Шунингдек, бўёқлар жуда ҳам эҳтиётсизлик билан ишлатилиб, натюрмортнинг фони қўпол чиққан. Унга қараган тамошабинда беихтиёр «кўза нима мақсад билан қўйилган экан» деган фикр туғилади. Ҳақиқатда эса қизғиш кўзанинг сават ва олма, нокларга қўшиб қўйилиши натюрморт композициясини тўлдирмайди, мақсаднинг юзага чиқишига халақит беради.

Одатда, натюрмортдаги ҳар бир нарса ўзининг маълум ўрнига ҳамда вазифасига эга бўлиши лозим. Агар шу нуқтаи назардан салондаги бир қатор натюрмортларга назар ташланса, уларнинг камчиликлари тезда сезилади.

Юқорида кўрсатилган пейзажлардан ташқари Волковнинг «Этюд»и, Швейкиннинг «Пойга»си ҳамда студент Правдикнинг «Баҳор» каби асарлари муваффақиятсиз чиққан асарлардир. Яна шу нарса қизиқки, салондаги асарларнинг деярлик ҳаммасини пейзажлар ва қисман натюрмортлар ташкил этади.

Бадиий салон совети аъзолари бундан кейинги ишларни қабул қилишда портрет ва картиналарга ҳам ўрин беришлари, ёшларнинг асарларини кўпроқ қабул қилишга эътиборни кучайтиришлари лозим.

Т. МАҲМУДОВ.

ПРЕЗИДЕНТ ХО ШИ МИННИНГ РУМИНИЯДА БЎЛИШИ

БУХАРЕСТ, 19 август. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси президенти Хо Ши Мин ва унинг ҳамроҳлари кеча Румыния Ишчи партияси Марказий Комитетида бўлдилар.

Вьетнамлик меҳмонларни Румыния Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Георгиу-деж, Румыния ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Киву Стойка, Г. Апостол, Э. Боднараш, А. Могиорош, К. Пирвулеску ва партиянинг бошқа арбоблари кутиб олдилар.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган бу учрашув вақтида ҳар иккала томонни қизиқтираётган масалалар юзасидан фикр олишув бўлди.

Кечқурун Румыния Халқ Республикаси Буюк миллат мажлиси президиумининг раиси Петру Гроза Вьетнам Демократик Республикасининг президенти Хо Ши Мин шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида Г. Георгиу-деж ва Хо Ши Мин нутқ сўзладилар.

„Биз сизларнинг тинчликка интилаётганингизга ишонч ҳосил қилдик“

Бразилия штатларининг қонун чиқарувчи ассамблеялари депутатларидан бир группасининг СССРда бўлиши

Бразилиядаги Сан-Пауло, Пернамбуко ва Параиба штатлари қонун чиқарувчи ассамблеялари депутатларининг бир группаси 28 июлдан 19 августгача Совет Иттифоқида бўлди. Бу группа ёшлар ва студентларнинг Москвада ўтказилган VI Жаҳон фестивалида фахрий меҳмонлар сифатида қатнашган эди.

Бразилиялик меҳмонлар СССРда бўлган вақтларида совет халқи ҳаётининг турли томонлари билан танишиш имкониятига эга бўлдилар. Улар фабрика, қурилишлар, ўқув юртлари ва колхозларга бордилар, кўп театр постановкаларини тамоша қилдилар, музейларни ва сурат галереяларини бориб кўрдилар.

Бразилия депутатлари айни бир вақтда РСФСР Олий Совети Президиумининг меҳмонлари бўлиб, Россия Федерациясидаги министрлар ва бошқа раҳбар ходимлар билан суҳбат қилдилар. 9 августда РСФСР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ М. П. Тарасов Бразилия жамоат арбобларини қабул қилди.

Сан-Пауло штати қонун чиқарувчи ассамблеясининг депутатлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг таклифига мувофиқ Ўзбекистонга саёҳат қилди. Шу билан бир вақтда Пернамбуко ва Параиба штатлари қонун чиқарувчи ассамблеялари депутатлари группаси Грузия ССР Олий Совети Президиумининг таклифига мувофиқ Тбилисига ва Руставига борди.

Бразилия депутатлари ватанларига жўнаб кетишлари олдидан Совет Иттифоқида Бразилия вакиллари ғоят самимий кутиб олинганлиги учун ташаккур изҳор қилдилар.

Сан-Пауло штати депутатлари группасининг бошлиғи Абрео Робертс Содре жаноблари бундай деди:

«Совет Иттифоқида уч ҳафта бўлганимиздан кейин Сан-Пауло штати, шунингдек Пернамбуко ва Параиба штатлари депутатларининг умумий фикрини изҳор қилиб қуйидагиларни айта оламан: Биз совет халқининг ва Совет ҳукуматининг тинчликка ҳамда халқлар ўртасида дўстликка астойдил интилаётганлигига ишонганимиз ҳолда жўнаб кетамиз».

ДЕМОКРАТИК ГЕРМАНИЯ МИЛЛИЙ ФРОНТИ МИЛЛИЙ КЕНГАШИНИНГ МУРОЖААТИ

БЕРЛИН, 20 август. (ТАСС). Демократик Германия Миллий фронти миллий кенгашининг 19 августдаги мажлисида Ғарбий Германияда бундестагга сайлов ўтказилиши муносабати билан мурожаат қабул қилинди.

Мурожаатда бундай дейилади: Бундестагга ўтказиладиган сайловлар бутун Германиянинг тақдири учун катта аҳамиятга эга бўлади. Миллий фронт, деб таъкидланади мурожаатда, бутун немис халқи номидан гапириш ҳуқуқига эгадир. Чунки у Германияни тинчликсевар ва демократик давлат қилиб бирлаштириш мақсадида қайта биргалашиб ҳаракат қилмоқ учун ватанпарварлик кайфиятидаги немисларни — немис халқи барча табақаларининг вакилларини бирлаштиради.

Шу муносабат билан мурожаатда Миллий фронт мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш учун, Германиянинг бирлигини тезликда тинч йўл билан тиклаш учун доим курашиб келганлиги ва келаётганлиги эслатиб ўтилади ва бунинг учун Миллий фронтнинг қуролсизланиш ва халқаро кескинликни юмшатишга эришишга қаратилган ҳамда Ғарбий Германияда милитаризмнинг тикланишига қарши, немислар ўртасида ҳамжиҳатлик ўрнатиш ва ҳар иккала герман давлатини бир-бири билан яқинлаштиришга ва шу сингариларга қаратилган бир қанча баёнот ва мурожаатлари мисол қилиб келтирилади.

Аденауэр партияси эса, — дейилади яна мурожаатда, — бунга хилоф йўл тутиб, монополия капитали ва йирик ер эгалари номидан, ҳукмронликлари Германияни икки марта даҳшатли ҳалокатга олиб келган кучлар номидан гапирмоқда ва ҳаракат қилмоқда.

Германия Демократик Республикасининг ҳукумати, — дейилади мурожаатда, — Германияни қайтадан тиклашнинг мумкин бўлган бирдан-бир йўлини, яъни ҳар иккала герман давлати конфедерациясини тузиш йўлини кўрсатиб берди ва бу йўл Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг шу йил 8 августдаги мажлисида маъқулланди. Демократик Германия Миллий фронтининг миллий кенгаши ана шу таклифни тамомила қўллаб-қувватлаб, Германиянинг шарқидаги ва ғарбидаги барча тинчликсевар ва ватанпарвар немислар номидан қуйидаги масалаларни ҳам биргаликда муҳокама қилиш ва шу тўғрида бир фикрга келишни таклиф этади:

1. Германия территориясида атом қуролининг жойлаштирилиши ва ишлаб чиқарилишини тақиқлаш, шунингдек атом уруши пропагандасини тақиқлаш.

2. Ғарбий герман давлатининг НАТОдан ва ГДРнинг Варшава шартномасидан чиқишини таъминлаш, Ғарбий Германияда ҳарбий мажбуриятни бекор қилиш ва ҳар иккала томон қўшинларининг миқдори тўғрисидаги масала юзасидан бир фикрга келиш.

3. Тўрт давлатнинг қўшинларини бутун Германия территориясидан яқин орада олиб чиқиб кетишни сўраб, мазкур давлатларга биргаликда ёки алоҳида-алоҳида мурожаат қилиш. Германияни миллий жиҳатдан тиклашнинг бу программаси, дейилади мурожаатда, чинакам герман сиёсати учун бирдан-бир мумкин бўлган программадир.

Мурожаат Германия Демократик Республикасидаги барча гражданларни, барча партияларни ва оммавий ташкилотларни, Миллий фронтнинг барча комитетларини ҳар иккала герман давлати гражданлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга ҳамда немис миллати учун ҳаётий муҳим бўлган масалаларни биргаликда муҳокама қилишга чақиради.

Демократик Германия Миллий фронтининг миллий кенгаши Ғарбий Германиядаги барча сайловчиларга мурожаат қилиб, уларни бундестаг сайловларида Аденауэрнинг ХДС партиясини мағлубиятга учратишга ва бу билан атом уруши сиёсатини ҳамда Германиянинг парчаланишини кучайтириш сиёсатини тўхтатиш учун йўл очишга чақиради.

ЯНГИ ЛИВАН ҲУКУМАТИ

БАЙРУТ, 19 август (ТАСС). Байрут радиосидан эшиттирилган расмий хабарга мувофиқ, Соми Солиҳ қуйидаги составдан иборат янги Ливан ҳукуматини тузди:

Бош министр, ички ишлар министри ва юстиция министри—Соми Солиҳ; ташқи ишлар министри — Шарло Малик; миллий мудофаа министри, почта, телеграф ва телефон министри — Мажид Арслон; қишлоқ хўжалик министри, миллий экономика ва планлаштириш министри Козим Алҳалил; жамоат ишлари министри—Салим Лоҳуд; Соғлиқни сақлаш ва социал ишлар министри Жозеф Скаф; молия министри — Жамил Маккавий; маориф ва информация министри—Фарид Козма.

ЛОНДОН, 19 август. (ТАСС). Лондон радиосининг хабар беришича, Ливаннинг янги ҳукумати асосан Ливан парламентига яқинда бўлган сайловлардан кейин истеъфо берган министрлардан иборат.

Миср журналистлари делегацияси Тошкентга келди

«Известия» газетаси редакциясининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган миср журналистлари делегацияси «ТУ-104» самолётида 20 августда Тошкентга келди.

Делегация составида 12 киши—етакчи газета ва журналларнинг вакиллари, радиоэшиттириш бошқармаси, МЕН информация агентлиги ва Информация бошқармасининг вакиллари бор. Делегацияга Мисрнинг машҳур журналисти, «Алжумҳурия» газетасининг бош редактори Аҳмад Қосим Гуда бошчилик қилмоқда.

Тошкент аэродромида мисрлик журналистларни республика газеталари редакцияларининг, Ўзбекистон Телеграф агентлиги ва Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг масъул ходимлари кутиб олдилар. «Қизил Ўзбекистон» газетаси редактори И. Раҳимов меҳмонларни самимий табриклади.

Делегация бошлиғи Аҳмад Қосим Гуда табрикка жавобан нутқ сўзлаб, Миср журналистлари ўзбек халқининг ижодий меҳнати билан, унинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги муваффақиятлари билан танишиш имконияти берилганлиги билан бахтиёрдирлар, деди.

Миср журналистлари делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун бўлади. (ЎзТАГ).

Суратда: Миср журналистлари.
В. Лейзерович фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲИНДИСТОН ЖАМОАТ АРБОБИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БУЛИШИ

Ҳиндистоннинг кўзга кўринган жамоат арбоби, Саураштра вилоятидаги ўқув юртларининг фахрий нозири Коллубхай Басиа жаноблари Тошкентдан Москвага жўнаб кетди. Басиа жаноблари Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Бутуниттифоқ жамиятининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига келган.

Ҳиндистонлик меҳмон бир неча кун давомида республика ҳаёти билан танишди. У Тошкентда тўқимачилик комбинатини, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтини, темир йўл транспорти инженерлари институтини, телевизон марказини, мактаблардан бирини бориб кўрди, Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг раҳбарлари билан суҳбатлашди.

Коллубхай Басиа жаноблари Самарқандга бориб, у ерда қадимий ёдгорликлар ва маданий-оқартув муассасалари билан танишди, Тошкент область, Калинин районидаги Сталин номли колхозни бориб кўрди. (ЎзТАГ).

ЛИВАН МАДАНИЯТ АРБОБЛАРИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

19 августда Ливан маданият арбобларининг делегацияси Москвадан Тошкентга келди. Делегацияга Ливан парламентининг депутати Ҳошим Ҳусайний жаноблари бошчилик қилмоқда. Делегация составида жамоат арбоблари, врачлар, юристлар, кино ходимлари бор. Ливан маданият арбоблари Москвадаги ёшлар ва студентларнинг VI Жаҳон фестивалида Фахрий меҳмонлар сифатида қатнашдилар.

Тошкент аэродромида Ливан маданият арбобларини чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Ш. К. Ширинбоев, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг, чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг ходимлари, жамоатчилик ва матбуот ходимлари кутиб олдилар.

Ливандан келган делегация Ўзбекистонда бир неча кун бўлиб, бир қанча маданий маориф муассасаларига ва илмий муассасаларга, колхозларга, саноат корхоналарига боради. (ЎзТАГ).

Янги комета кўринди

Шу кунларда Тошкент осмонида янги кометани кўриш мумкин. Бу 1957 йилда пайдо бўлган иккинчи кометадир. У осмоннинг шарқий қисмида пайдо бўлмоқда. Мазкур кометани шом пайтида ҳеч қандай воситасиз кўз билан кўриш мумкин.

Комета қуёш системаси билан алоқадор бўлган осмон жисми ҳисобланади. У қуёшга яқинлашган сари ёрқинлашади. Комета кўпроқ ёруғ бўлган бош қисми ва думдан иборатдир. Бош қисми элипс бўйлаб ҳаракат қилаётган космик материялар парчаларининг йиғиндисидир. Думи эса космик чангларнинг майда заррачалари ва газдан иборат бўлади.

Ҳозирги замон назариясига қараганда кометалар қуёш системасининг майда планеталар ёки астериодлар ҳаракат қиладиган майдонида пайдо бўлади. Астериодлар айланиш процессида баъзан бир-бири билан уришиб, майдаланиб кетади. Ана шу майда астериодлар кометаларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлади.

Тошкент астрономия обсерваториясининг илмий ходимлари янги кометани ўрганмоқдалар. Обсерваториянинг илмий ходими Ким Гун Дер «Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Биз махсус аппарат ёрдами билан янги кометани тўрт кечадан бери кузатмоқдамиз. Кометанинг ҳозирги ҳолатини, қай томонга қараб ҳаракат қилаётганини, унинг формаси қандай ўзгараётганлиги ва нурининг кўпайиши ёки озайишини аниқлаш мақсадида уни суратга олмоқдамиз. Кузатиш комета кўринмай кетгунча давом этади. Пировардида олинган фотосуратлар бир-бирига таққосланиб, илмий хулосалар чиқарилади.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

Шахсий машиналардан фойдаланишдаги бебошликка қарши кескин курашайлик

Енгил машина совет кишилари ҳаётига тез сингиб бормоқда. Халқимизнинг моддий фаровонлиги ошгани сари енгил машина эгалари кўпаймоқда. Тошкент шаҳрида минглаб гражданлар ўз енгил машиналарига эгадирлар. Ишчилар, олимлар, инженер-техник ходимлар, врачлар, ўқитувчилар дам олиш кунлари ва меҳнат отпускалари вақтида шаҳар атрофидаги кўнгил очар, хушманзара жойларга сайрга чиқадилар. Улар машинани бошқариш техникасини яхши эгаллаб олганлар, кўча қоидасига қатъий риоя қиладилар. Бу фактлар ҳаммани ҳам хурсанд қилади.

Аммо шундай кишилар ҳам борки, хусусий машинадан фойдаланишда совет кишисига хос бўлмаган хатти-ҳаракатларни қилмоқдалар. Улар машинадан бойлик тўплаш, ҳар хил ножўя ишларни қилишда фойдаланадилар. Бундай кишилар ҳалол меҳнат билан эмас, йўловчиларни уёқдан-буёққа ташишдек осон йўл билан пул тўпламоқдалар. Бу билан ҳам чегараланиб қолмай, айримлар социалистик ва гражданлар мулкини талон-торож қилувчи ўғрилар, чайқовчилар билан ҳам алоқада бўладилар.

Масалан, «ЕЛ 85-94» номерли «Победа»нинг эгаси Георгий Саркисов ҳеч қаерда ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмай, доим ўғри ва йўлтўсарларга хизмат қилган. У катта ўғрилар Гумар Муҳаммадниёзов ва Галимулла Хисматуллинга «Главкультторг» базасидан 347 минг сўмлик нарсани ўғирлаб кетишга ёрдамлашган. Бебош Саркисов ўғрилар билан бирга жиноий жавобгарликка тортилди. «Октябрь» кинотеатрида контролёр бўлиб ишловчи Халил Мирхўжаев «ЕХ 87-47» номерли «Победа» машинасига эга. У системали равишда артель ва саноат комбинатларидан ўғирланган товарларни сотиш билан шуғулланиб келган.

Кўпгина кишилар машинани ўзлари сотиб оладилар-у, бироқ бошқа кишига бериб қўядилар. Бунда ҳам машинадан бойлик орттириш йўлида фойдаланилади. Бундай ярамас ҳолнинг содир бўлишида коммунал хўжалик ходимлари касаба союзининг группа комитети айблидир. Комитет шофер ёллаш тўғрисида шартнома тузаётганида ёлланган шахснинг ким эканлиги билан қизиқмайди, суриштирмайди. Натижада ёлланган шоферлар нуқул киракашлик билан шуғулланиб, бебошлик қилаверадилар.

Шахсий машиналардан фойдаланишдаги бундай бетартибликка бундан кейин чидаб туриш мумкин эмас! Шу пайтгача милиция ходимлари ва молия органлари бундай шахсларга нисбатан жиддий чора кўрмай келардилар. Ҳозир Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тасдиқланган «Жамият учун зарарли, текинхўр унсурларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида қонун» кучга кирган бир пайтда текинхўрлик билан бошқалар ҳисобига кун кўрувчиларга раҳм-шафқат бўлиши мумкин эмас! Хусусий машинадан шахсий бойлик орттириш ва бошқа ножўя ишларда фойдаланиш эса жамият учун зарарли ҳатти-ҳаракатдан бошқа нарса эмас.

Сўнгги вақтларда Тошкентдаги милиция органлари системали равишда киракашлик билан шуғулланувчи 70 дан ортиқ хусусий машина эгалари борлигини аниқладилар. Шулардан ҳозиргача М. Яҳёев, С. Қосимов, А. Хаимов, В. Власов, В. Лепехин, И. Усманов, Р. Галибов, Ш. Шоёқубов каби шахсларнинг машиналари ихтиёридан олиниб, ўзлари эса жиноий жавобгарликка тортилди.

Бебош хусусий машина эгаларига қарши кескин кураш давом этмоқда. Жамиятимиз учун зарарли, ҳалол меҳнатимиз ҳисобига текинхўрларча ҳаёт кечираётган бундай шахсларга нисбатан муросасиз курашишда бутун жамоатчилик милиция органларига актив ёрдам беришлари керак. Ана шунда жамиятимиз текинхўр унсурлардан тезроқ тозаланади.

И. ҚАЛАНДАРОВ,
Тошкент шаҳар милиция бошқармасининг бошлиғи.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/VIII да **Пиковая дама**, 22/VIII да **Боқчасарой фонтани**.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли (қишки) — эрталаб соат 9 ярим ва 11-20 минутда **Подгалье ўт ичида**, кундуз ва кечқурун **Ханка**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» кундуз ва кечқурун — **Ханка**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Ханка**, кеч соат 10 да **Соррентога қайтиб кел**.

«САЛЮТ» — **Дульская хонимнинг ахлоқи**.

«ХИВА» — кеч соат 8-45 минутда ва 10 яримда **Ханка**.

«УДАРНИК» — **Ханка**.

23 августда
СТАЛИН НОМЛИ ПАРКДА
МУҚИМИЙ НОМЛИ
ТЕАТРНИНГ

Ёзги биноси

О Ч И Л А Д И

23/VIII да — Ёзги бинонинг очилишига бағишланган **тантанали кеча**. Таклиф билетлари билан қўйилади.

24/VIII да — **Равшан ва Зулхумор**.

25/VIII да — **Ватан ишқи**.

Спектакллар кеч соат 9 да бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06202. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1872.